

Joewarles

Nederlandse Strijdkrachten in Indonesië

WAPENBROEDERS

4e Jaargang

16 JUNI '49

Nummer 11

In dit nummer :

*Ontwikkeling
in de Tankbouw*
pag. 10

Onaanzienlijk ... Onbekend ... Noodzakelijk ...

NAAST DE STREEP

Het zal misschien vechten zijn tegen de bierkaai, maar toch heeft de redactie nog zoveel vertrouwen in het gezond verstand van de lezers van „Wapenbroeders”, de jongens buiten, om te hopen, dat aan het artikel „Over Politiek gesproken” wel enige aandacht zal worden geschonken en, bovenal, dat de reacties er op de redactie zullen bereiken in de vorm van vele en diepzinnige vertogen over politiek en in antwoord op de vraag „Wat is democratie?”

Speciale aandacht wordt gevraagd voor de reportage in dit nummer over de Rimboekisten van Niwin, waarvan de eerste exemplaren niet alleen zijn aangenomen, maar ook al verdeeld zijn.

Voor de ware filmfiethebbers zijn enige artikelen op stapel gezet, die een juist begrip zullen geven van het wezen van de film en de eerste bijdrage van deze serie is in dit nummer opgenomen.

En dan verschijnt eindelijk in „Wapenbroeders” ook eens een wapenbroeder waarvan over het algemeen weinig wordt geschreven. Ten dele is dat een goed teken. Als er veel wordt gezegd over de verstreking van welzijnsverzorgingsartikelen dan is dat gewoonlijk omdat er iets niet in de haak is naar het oordeel van de schrijvers. En zo ook met andere dingen.

En terugredenerend zou je dan moeten besluiten, dat als je ergens niet van hoort, dat zaakje dan ook wel in orde is.

Met deze wapenbroeder, een aalmoesener zit het wel goed in ieder geval.

DE VOORPLAAT

Neen, die sappies zijn niet organiek van de hap van Jan. Maar wel hebben zij rechtstreeks met ons en wij met hen te maken.

Want als je 't nou heel goed bekijkt en flink door-

redeneert, leest met iets kouds op het tafeltje naast je, dan ontdek je, dat wij hier zijn voor herstel van orde en recht en ter bevordering van de wederopbouw.

En wie profiteert daar meer van dan zo'n stelletje, maar rustig doorploegende sappies? Wie zorgt, dat de sawahs geploegd worden? En dat er dus weer normaal geleeft wordt? Jan soldaat, Kromo de Tani en de naamloze sappie.

Redactie

Wapenbroeders

Over politiek gesproken

HET komt zo nog al eens voor, dat er van buiten jongens naar de stad komen en dan hun wapenbroeders van „Wapenbroeders” belabberen. Zo gewoon voor een praatje met een smookje en — in het begin van de maand — een kopje koffie (met melk). En dan wordt er over koetjes en kalmpjes en over de jongens „te velde” gepraat.

Zo ook van de week. Hadden het er over, wat er in „Wapenbroeders” het meest lakoe was. (Wie nu nog niet weet, wat lakoe is, zoekt het maar op, goed voor zijn kennis van de bahasa Indonesia). „Politiek”, zei de visite, was eigenlijk niets voor de jongens, kon ze niet veel schelen.

Natuurlijk kunnen wij in de grote stad niet bekijken of dat nu in het algemeen en helemaal waar is, of dat het misschien een tikje overdreven was. Wel is het een feit, dat al vaker zo de indruk werd opgedaan, dat de jongens politiek beschouwen als iets, waar zij niets mee te maken hadden, waar zij buiten stonden en dat anderen maar moesten opknappen.

Dat is natuurlijk helemaal fout.

Als mens en zeker in een democratische maatschappij, hebben wij veel rechten, waar wij trots op zijn, die wij ten volle willen genieten.

Maar ook hebben wij tal van plichten.

De plicht om mede te helpen aan de sociale opbouw en instandhouding van die democratische maatschappij.

Dat wil zeggen de plicht om ons zeker wel te interesseren voor de politiek. Wij mogen eigenlijk nooit spreken over „De Regering en Wij” alsof dat twee gescheiden en verschillende grootheden zijn. Want „Wij” is „De Regering”.

Door onze vertrouwensmannen in Kamer en gemeenteraad en welk regeringsapparaat ook, regeren wij, zij het indirect.

Ook op ons drukt uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor hetgeen de regering doet.

En daarom is het verkeerd als iemand zich met de politiek niet bemoeit.

Daarom is het verkeerd als iemand niet een positief standpunt inneemt.

Want dan regeert hij slecht.

En daar heeft hij zelf uiteindelijk ook de last van.

En goed regeren kan alleen als hij zich interesseert voor alles wat met regeren te maken heeft, voor de politiek. Dat later niet zijn kinderen en kleinkinderen zo onder een smookje en een kopje koffie tegen de wapenbroeders van „Wapenbroeders” uit de toekomst zeggen: „Die Opa van ons maakte er ook maar wat van.....”.

* * *

Wanneer we het nu toch hebben over belangstelling in politiek..... Dan bedoelen wij niet, dat maar gedachtenloos en met veel bravoure woorden als democratie, partij-politiek, kapitalisme en totalitaire staat de ruimte in geslingerd moet worden.

Wanneer wij dergelijke woorden gebruiken, over dergelijke dingen spreken, dienen wij er altijd ons van bewust te zijn, dat wij het hebben over zaken die het directe levensbelang raken van onszelf, van onze vrouwen en kinderen en van ons nageslacht.

Dan moeten wij er niet over raaskallen..... dan moeten wij weten wat wij zeggen, wat met zulke termen bedoeld wordt.

En zeg nu niet: „Dat weet toch iedereen.....”

Het zou wel eens aardig zijn de proef op de som te nemen:

Wat versta jij, Jan Punt onder democratie?

Wat denk je, dat kapitalisme betekent?

Wat is een totalitaire staat?

Wat is socialisme?

Ben jij, Jan Punt, die dit leest nu, onmiddellijk in staat daarop een antwoord te geven, dat niet alleen jouzelf, maar ook je omgeving bevredigt?

En als je het niet direct kunt, ben je dan in staat die begrippen te definiëren, als je er eens over hebt nagedacht?

Kom je dan misschien niet tot de ontdekking, dat je het toch eigenlijk niet helemaal (of zelfs helemaal niet) snapt?

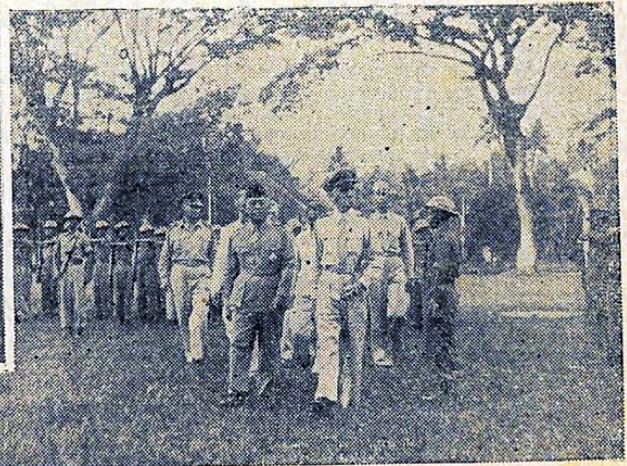
Pieker daar eens over en schrijft ons eens, wat het resultaat van het piekeren is geweest.

Wat verstaat Jan Punt bv. onder democratie?

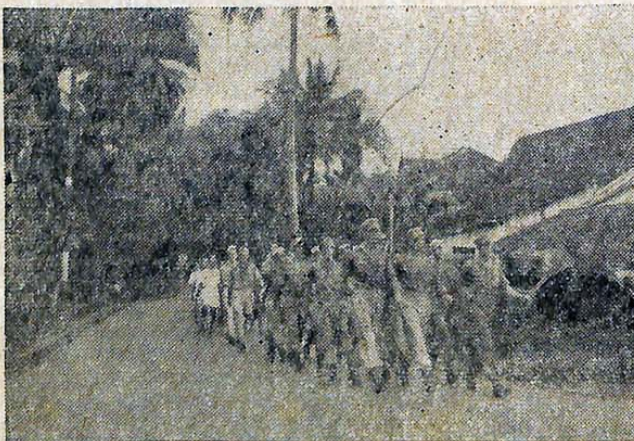
In het kampement der Mil. Politie te **BATAVIA** werden onderscheidingen uitgereikt door de Korpscommandant, Kolonel H. E. M. Bakhuis, die men hier het Bronzen Kruis op de borst van Sgt. L. F. Meyes ziet spelden. Links Lt. Kol. E. F. E. Jahn, Commandant M.P.I. Rechts: Het Madurese Veiligheidsbataljon herdacht te **BANGKALAN** zijn 1-jarig bestaan. De Wali Negara, P. A. A. Tjakraningrat, de Terr. t.v.s. Troepencommandant O-Java, Generaal-Majoor W. J. K. Baay en de Inspecteur v. Veiligheid en Politieaangelegenheden, Kol. H. J. de Vries inspecteren de troepen.

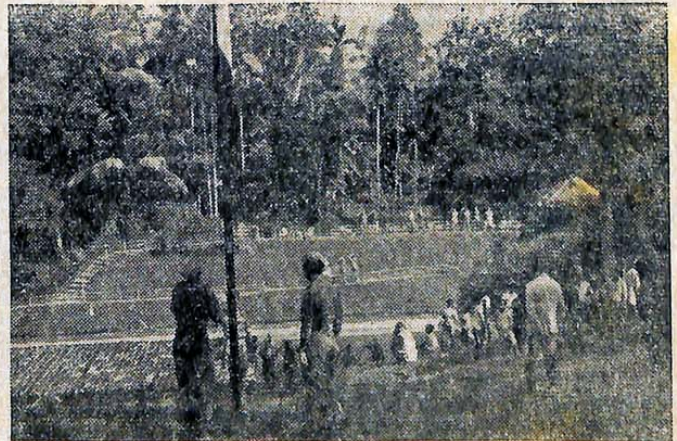
Bij het 120-jarig bestaan van het Garderegiment Jagers bood het 5e bataljon zijn regimentscommandant twee jonge hertzwijnen aan. De „babi rusa's" poseren voor de lens.

De korporaals van O-5-4 R.I. wonnen onlangs te **BALIK-PAPAN** tijdens sportwedstrijden de volleybalmatch en haalden de eerste prijs. Kees de Aap deelt mee in de vreugde.

Te **PALEMBANG** werd een wandelmars georganiseerd voor burgers en militairen. Een groep van de 3e Afdeling Artillerie „in de bocht".

Militairen hebben nabij **PURWAKARTA** een zwembad geres- taureerd. De opening ging met feestelijkheden gepaard. Tijdens het hijsen van de vlag.

Nooit zo iets meegemaakt!

OF de duivel er mee speelde daar in Solo. De Genie en A.A.T. waren recht tegenover elkaar gelegd, terwijl de man die dat beschikt had, toch geweten moest hebben dat er maar één cantine was. Bij de Genie. En na een week was niemand daar binnen zijn leven nog zeker. De hele A.A.T., kwam er zo met de drietonners binnengegleden, gaven een brul om bier en dan vertrokken de heren weer achteruit in z'n zes, met medeneming van een halve muur. De Geniemetselaars altijd door metselen; altijd door bordjes hangen voor die cantine: „Verboden voor drietonners”. Na-

„Vergeet dat uitputtende leven van jullie toch eens voor 'n moment”, riep Ambon. Wat wij deden.

Om elf uur bracht Ambon ons naar huis. Daarna wij Ambon weer thuisgebracht en ongetwijfeld waren we de hele nacht met thuisbrengen doorgekomen, als de M.P. niet ons gezelschap voor tientallen deuren van tangsi's, villa's en varkenshokken neer had geworpen.

Zo kwamen wij thuis.

Nu weet de geduldige lezer, dat we nooit liegen, of zelfs maar overdrijven, of ook slechts insinueren. Daar houden wij niet van.

wend op en over onze kribben sprongen. Wij begrepen: mochten we niet gauw opstaan, die loeders zouden ons met genoeg verscheuren.

Wij, fit als we altijd zijn, toilet maakt en naar het bureau, teneinde die papieren nog eens te bekijken. Die kwestie interesseerde ons toch wel engszins.

„Papieren?”, sprak een sergeant, die daar zeker de boel bijhield, verbaasd. „Demobilisatie-schema? „Queen Mary”? Hij maakte een vragend gebaar met de vinger aan 't voorhoofd naar een knaap in de hoek, die ons al jaren kende en natuurlijk ontkennend knikte.

Dan begon die sergeant bulderend te lachen dat het hele huis er van daverde en de kalk naar beneden viel.

Wij maar wachten en uit beleefdheid af en toe eens meegrijnzen.

Wij houden wel van vrolijke mensen. Lachen verlicht de zwaarste dienst; het maakt van de grootste bullebak een voorkomend wezen.

Lachen doet ons goed aan de oude knoken. Eindelijk was het zover.

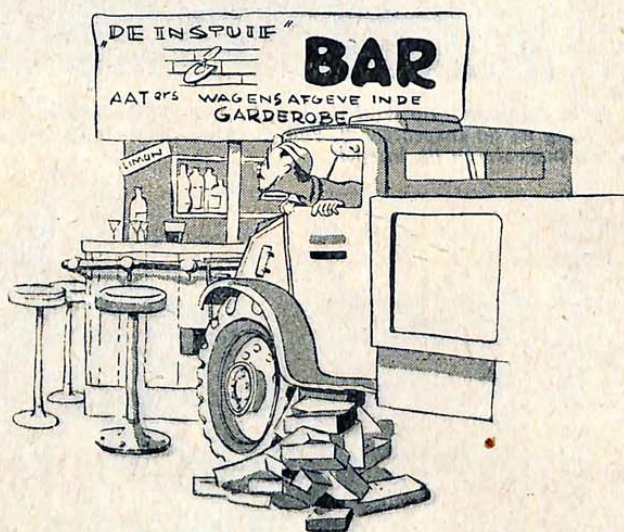
Was hij uitgesnotterd, uitgehikt, uitgekwild.

Bedaard en zeer familiair stelde hij ons nog nahikkend een dwaze vraag. „Mijn jongen” vroeg hij: „heb jij hier in dit land wel eens een echte onvervalste Hollandse ezel gezien?” En toen wij na een diepzinnig gepeins van volle vijf minuten een ontkennend antwoord gaven lanceerde hij het eeuwenoude grapje van de spiegel waarin wij volgens hem in zouden moeten kijken.

Buiten schudde we de kalk uit onze haren, ons afvragend hoe zo'n paar flesjes bier je toch iets met eigen ogen kunnen laten zien dat niet bestaat en waarvan wij nu zo langzamerhand konden weten dat het een idee-fixe is.

En daar liepen we nou te mijmeren. Pas vierendertig maanden hier en nu al weer naar huis toe willen. We schaamden ons erg en gingen gauw weer aan iets anders denken. Aan die kris, die we kopen moesten voor 'n vriend. „Met goud ingelegd”, had-ie gezegd, „maar niet duurder dan een tientje”. En aan die feiten en gegevens, die we moesten verzamelen voor het boek van die hoge man in Bandung. Daar zouden we morgen mee beginnen. Feiten uit de eerste hand. We zouden zelf meegaan, een bescheiden plaatsje uitzoeken op de loop van een tank b.v. We zouden daverende verslagen schrijven in het heetst van de strijd, terwijl de sawahmodder en de kogels ons om de oren spatte. We zouden nog notities maken zelfs, zelfs wanneer we nog slechts tien seconden te leven hadden. Maar eerst gingen we een kris kopen. Veel veiliger.....

N. A. J. Koevoets.

tuurlijk rukte toen de volledige A.A.T. met zestonners binnen, welke exclusief de gebruikelijke muren ook nog een stuk buffet meenamen.

Onze metselaars, even geduldig als de lezer onzer verhalen, een supplement aan het bordje toegevoegd. „Ook verboden voor zestonners en alle andere tonners, verboden voor alles en iedereen met uitzondering van Genie en A.A.T. te voet.

Het gedonderstraal was daarmee afgelopen.

De A.A.T. vond het niet leuk meer en ging naar de garnizoenscantine.

Wij mee.

Nooit, wij zeggen nooit, zo iets meegemaakt. Drie bands, die loeiend tegen elkaar indaverden. In de eerste band domineerde het koperwerk, in de tweede band ook en in de derde, geduldige lezer, domineerden beiden.

Uren zitten luisteren welke band het hardste klonk. Uren lang centjes, dubbeljes en ten laatste kwartjes in allerlei soorten petten, borden en schalen gegoid.

Lol dat we hadden! Bier dat we dronken. Praats dat we kregen.

Er zaten ook een paar Ambonnezen. 'n Stuk of tachtig, geloven we, die na verloop van tijd natuurlijk allemaal bij ons kwamen zitten. Wij trekken nu eenmaal iedereen aan. Toen was het eerst met recht hijzen geblazen.

Zo spreken we ook nu oprecht de waarheid. Toen wij onze woning binnenstomelden, brandde overal licht en alle tafels en vloeren lagen vol enorme papieren.

Daar bovenop, zingend, hossend en lawaaimakend, honderdvijfenzeventig Genisten, die elkaar op de schouders kletsten en klapten dat de stukken papier er van opvlogen. Dat waren nou knapen die dertien uur gewerkt hadden die dag!

„Wat”, vroegen wij, „is hier aan 't handje?”

„Demobilisatie, man!” schreeuwde een grote rossige kerel ons toe, die wij nog nimmer eerder gezien hadden. „Kijk, allemaal demobilisatie-schema's, alle tafels vol, de hele vloer vol en op het bureau liggen er nog tweehonderdduizend. Ze hebben de „Queen Mary” gecharterd en nou gaan we met de hele Divisie tegelijk naar huis. Binnen een jaar zijn we weer bakker, timmerman, slager en putjesschepper. Heerlijk wat?”

Nou vinden wij „binnen 't jaar” niet zo erg vlug, maar toch beter dan nooit; bovendien wilden wij het plezier van die knaapjes niet vergallen, gaven daarom voor de lol ook maar een paar brullen weg en wankelden dan vermoeid naar onze legerstede.

Gewekt werden we door twintig honden, die blaffend, grommend en grau-

Het „spookhuis“ van de verbinding

5

EEN week na de inzet der actie mochten ook wij met ons apparaat „het oude lijntje“ over.

Dit „lijntje“, dat ik bedoel, loopt op Zuid-Sumatra tussen Palembang en Benkulen. Een colonne van de 16e A.A.T. nam met genoegen dit apparaat van een wagen in zijn transportdienst op en moest onderweg voor zijn goedheid betalen, door ons uit de bagger te scheuren. Na aankomst in Lubuk Lingau werden we al gauw ontvangen door de Verbindingsofficier van dat onderdeel.

Een tikkie scheel kijken ze je bij zo'n bataljon altijd aan. Of dat nou komt omdat de bataljons-verbinding niet zelf aan die radio's mag prutsen, of als wij ze overnemen en ze met een bons op de werkbank neerzetten ze dan nog harder spelen dan ze ooit gedaan hebben, weet ik niet, maar ik dacht het te ruiken.

Dan komen er nog mensen bij ons, die schichtig om zich heen kijken, je dan aan je mouw trekken en zo iets mompelen van: „Zeg ik heb nog een oud Philippine en dat... he?“ Enfin dan strijken we eens over ons platgelopen soldaten hart en solderen er dan diverse stukken oud koperdraad in en als het dan weer wat miezerige geluidjes voortbrengt, dan zegt de eigenaar: „Steek eens op“. Wij zeggen dan natuurlijk zo iets van: „Nee, ik rook niet“, want je weet, dat je zelf hem ook dat lekkers kan bieden „Escort!“

Ik zelf fungeer op dat „orgel“ als chauffeur, de bemanning bestaat uit vier koppen: een sergeant, een korporaal, een soldaat ekl. en een soldaat. Die soldaat dat ben ik natuurlijk, want ik kanker, de anderen niet! Dus die drie verzorgen de radio-reparaties en ik de wagen. Wie nu de meeste reparaties heeft weet ik niet, maar als zij drie sets gerepareerd hebbengauw opgebeld naar de man met zijn

dan heb ik minstens drie onderdelen van die car af moeten slopen. Hij schijnt nog al eens last te hebben van reumatiek en asthma. We zijn al heel wat posten afgeweest maar hebben er nog geen een overgeslagen of wij lagen onder die wagen te spartelen. Laatst waren we uit-gewerkt „aan het front“ en kregen een telegram van „kom zo vlug mogelijk terug met die car om een dringende reparatie te verrichten“. Toen hebben we zeker te hard geschreeuwd of zo, dat we weer eens onze standplaats gingen opzoeken, of althans in die richting, maar de lieve wagen schijnt het ook gehoord te hebben en onderweg dacht hij: ik zal je eens op een buitengewone manier tegenwerken. Hij deed dit, door mij verwoed aan zijn versnelling te laten rammen en niet in zijn versnelling te schieten.

Nou kom je bij die car niet zo een, twee, drie, bij dat onderdeel, welnee, dat hebben ze zo gebouwd, dat je de bak achteruit of de cabine vooruit moet halen.

Enfin na veel gepruts en gewroet kreeg ik hem in zijn eerste. Zo zijn we naar een buitenpostje gesukkeld, hebben daar opgebeld waar we zaten en wat ons was overkomen, want de rest van de colonne was maar doorgereden en zouden een sleepwagen sturen. Wij zijn daar bij die jongens blijven slapen en stonden daar Zondagmorgen op, om te constateren, dat we er nog een leuke band bij hadden gekregen. Na die band te hebben verwisseld zijn we terug gesukkeld naar een daar voor gelegen postje, hebben daar met veel pijn in Tebing-Tinggi de bak naar achteren gewerkt, de losse onderdelen uit mijn versnellingsbak gevist, de rommel weer in elkaar gezet en gauw,

dringende reparaties, om te vernemen, dat als we komen wilden, we dan maar moesten wachten totdat er een colonne ging. Enfin we kregen gelijk op ons gefluit door de telefoon en ze kwamen ons afhalen en brachten ons weg tot aan de volgende post. Als we hier nu klaar zijn met de reparaties, een wagen hebben om ons te begeleiden, het water op de weg niet te hoog staat, de wagen geen kuren krijgt, dan zou het wel kunnen gebeuren, dat we op zekere dag in Palembang komen aanzellen, want we kunnen niet te lang wachten, we moeten rekening houden met onze demobilisatie.

Ze bouwen in Palembang tenminste al prauwen om naar Nederland te komen. Ken je nagaan!?

H. W. No. 270823033
Territoriale Verbindingsafdeling
Zuid-Sumatra.

Post van thuis

EEN buitenpost — ergens in Oost-Java. Een gebouwtje met wanden van gevlochten bamboe, verderop, een hoop zandzakken. Dat is alles!

Drukkend-zwaar klemmen de hitte en de stilte zich om de gebouwtjes.

In de schaduw zit een stelletje soldaten te eten aan een wankel tafeltje. Het smaakt weer prima deze keer. Wie zou in Indonesië ook een portie nasi-goreng versmaden?

Over de met stenen bezaaide weg komt in de verte een jeep aanhobbelen. Moelzaam werkt het wagentje zich tegen de heuvel op; het geronk van de motor wordt sterker en sterker. Eindelijk heeft de jeep zijn doel bereikt en met een sierlijke bocht staat hij bij het huisje stil.

„Post“ roept de bestuurder en in één klap is het gehele toneel veranderd.

Wég is de drukkende hitte, wég is de stilte, wég is de nasi-goreng.

Er bestaat nu slechts één ding: post van thuis.

De jongens vliegen naar de jeep toe, grissen de bestuurder het stapeltje brieven uit zijn handen.

Eentje gaat op een bank staan en roept de namen af. De jongens drommen om hem heen: „Van Oorschot — Wisselo — Zandstra“

„Ja hier!“ klinkt telkens weer een opgetogen stem.

Het bundeltje post wordt kleiner en kleiner en tenslotte heeft ook de laatste brief zijn bestemming gevonden.

„Ik heb er zés!“, roept een gelukkige zijn makkers toe en met één haal van zijn pink heeft hij er al een opengeritst.

Nu is het een tijdje stil op de buitenpost. De gedachten zijn ver, ver weg..... naar het kleine landje aan de zee, naar de gestalte van vader of moeder, of het figuurtje van een meisje.....

Die rotte patrouille van vanmorgen is alweer vergeten. Het geploeter door de sawah's, de gloeiende zon, alles is verleden tijd geworden.

En als de jongens weer aan hun nasi beginnen, hobbelt in de verte een jeep weg.

„Kombali lagi lekas“ zeggen ze hier: „Kom gauw terug!“

Sld. B. G. Brinkel,
423 Bat. D-Cie.

Het spookhuis aan de buitenkant: „praat me niet van die wagen.....“

Wapenbroeders

De Luchtdoel zoekt het lager

DE geschiedenis van het vliegveld Maospati bij Madiun is nog geen tien jaar oud. Als M.L.-basis heeft het eigenlijk nog helemaal geen geschiedenis, want toen de zonen van Nippon dit paradijsachtige eilandje overstroonden, was het vliegveld nog niet eens geheel gereed. Natuurlijk heeft de Jap dit geschenk dankbaar aanvaard en wellicht even dankbaar op hun beurt, later de Republikeinen. Sinds het eind van het vorig jaar is het weer in Nederlandse handen. Een korte, doch veelbewogen geschiedenis, die op het laatste moment niet naliet zijn sporen achter te laten, want het was één grote ruïne, die de Nederlandse troepen aantreffen. Had-den de vernielingstroepen in Madiun geen kans gekregen, tien km verder haalden zij hun hart op aan de eens zo trotse vlieghaven Maospati. Met ongelooflijke voortvarendheid is de nieuwe bezetting terstond aan het werk gegaan, om de zaak weer in orde te maken. En toen..... ja, toen was er eigenlijk geen enkele reden meer om het vliegveld niet terstond in gebruik te nemen. Aanvankelijk waren het operationele toestellen die landden op Maospati, doch weldra kwam er een geregelde vracht- en passagiersdienst door de M.L.D.-Dakota's. En natuurlijk bleef ook de K.L.M.-dienst niet achter. Momenteel is het mogelijk om tweemaal in de week per K.L.M. naar elders te vertrekken en het is niet onwaarschijnlijk, dat met het ter perse gaan van dit artikel dit reeds viermaal in de week zal kunnen geschieden. De startbaan is nu vrijwel geheel hersteld, zodat binnenkort ook de zwaarste toestellen Maospati aandoen.

Artillerist-zandhaas

De vliegveldbewaking wordt verzorgd door twee batterijen van de luchtdoel-artillerie. Voor een groot deel dienstplichtigen van de 7 Dec.-divisie, mensen dus, die al de nodige maanden meelopen. Ik zeg „meelopen”, want het is voor 100% infanterie-werk, wat deze mensen verrichten. Luchtafweer komt hier natuurlijk in het geheel niet ter sprake. Daarom heeft men de batterijen luchtafweer omgeschakeld voor de beveiliging van het vliegveld. De mensen van de Lua, hebben bovendien buiten het vliegveld zelf nog een zeer aanzienlijk vak om het vliegveld heen, waar zij aansprakelijk zijn voor orde en rust.

De omstandigheden bij hun komst waren waarlijk niet rooskleurig. De situatie is nu natuurlijk een stuk veranderd, maar in 't begin was Maospati de buitenste post in de richting van 't Lawu-gebergte. Daar komt nog bij, dat de legering allesbehalve best was. Men heeft de afgelopen maanden echter niet stilgezeten en met man en macht gewerkt om van het geheel wat dragelijks te maken. En zoals bij ieder onderdeel, vindt men ook bij de Lua wel de nodige handige knapen. Men is bezig met het bouwen van een grote cantine, natuurlijk compleet met toneel en bar. Het materiaal vond men onder en

tussen de resten van de diverse ruïnes. Een ander groot probleem was de watervoorziening, doch door het uitdiepen en reinigen van enige putten is ook dat geen moeilijkheid meer, al zal de droge tijd die weer voor de deur staat het probleem wellicht opnieuw actueel maken. Zo zijn er talloze zaken, die buiten het gewone infanterie-werk de aandacht van de mensen opelsen. Zaken, die een gemeengoed zijn van elke voorpost en waar een buitenstaander veelal geen enkel idee heeft. Maar buiten deze gemeengoeden hebben ook deze Luamensen hun specialiteiten. Niet alleen dat het aantal baarden verbaasdwekkend groot is, doch veel van deze baarden zijn met groot geduld en smaak gecultiveerd.

Paarden en baarden

Een andere bijzonderheid is ongetwijfeld hun paardenstal. Het is een wonderlijk gezicht als men voor het eerst op de weg rijdt van het kampement naar het vliegveld en bij een kromming plotseling een ruiter ziet aankomen. Temeer als men bij nadering bemerkt, dat het paard maar een erg klein paard is en dat de ruiter een grote, golvende baard heeft en gekleed is in een enkel pendekie. Zijn brede grijns bij het passeren is volkomen in stijl. Ook heeft men nog van wat oude spullen een wagentje in elkaar getimmerd dat alweer met een van die sterke bergpaardjes er voor, tot de organieke vervoermiddelen van het onderdeel is gaan behoren. Naar men zegt, zorgden deze paardjes vroeger voor het transport van een of ander T.N.I.-onderdeel, maar dat zij nu slechter af zijn is niet erg waarschijnlijk. En zo zou ik U nog kunnen vertellen van Suroso en Supatri, de pleegkinderen van de 4e Batterij. Twee kleine belhamels, die een integrerend bestanddeel vormen van deze soldatengemeenschap. Met Pasen hadden zij van hun gezamenlijke pleegvaders een nieuw pakeen gekregen en al zullen zij van Pasen wel niet veel begrepen hebben, dat zij het een sympathiek feest vonden, staat wel buiten elke twijfel. Natuurlijk vonden de pleegvaders het ook noodzakelijk dat de jongens naar school gingen.

Men kan ze toch zomaar elke dag niet laten ravotten nietwaar, ze moeten wat leren. Een moeilijkheid was echter, dat er in de buurt geen school was, doch gelukkig komt er gauw een. En dan zijn ze onherroepelijk de pisang of ze willen of niet.

Maospati.....

De dienst is zwaar en vertier is er maar weinig al brengt de komst van elk vliegtuig de nodige afwisseling. En dat het mogelijk is dat er steeds weer vliegtuigen kunnen landen dat is voor een groot deel weer het gevolg van hun werk!

De Luchtdoel kreeg Wild-West allures: Korporaal Lindeman in de super-Lua-film „He is coming from Maospati, when he comes.....”

Wapenbroeders

„The jungle bar” met Van der Vaart achter de tap. Probeert nog meer service te geven dan de K.L.M.

Holland

DAAR gaan ze, de loopplank af. Weer kwam een boot met zieken en afgekeurden te Rotterdam aan. Ze kijken hun ogen uit, want in de grote loodsen van de Rotterdamse Lloyd staat alles voor ontvangst gereed. Hier een kaart tekenen, daar een enveloppe ontvangen. Een paar zakjes met Cadi. Een kop koffie met brood, en na deze vlotte gang van zaken bij de bagage wachten, tot een grote bus voorrijdt en je naam wordt afgeroepen. Helpende handen zijn in overvloed aanwezig, en voor je het weet rijd je huiswaarts. Je kijkt dan naar de omgeving. Daar zijn de keurig bewerkte bloemperken. Kinderen dansen ergens in een wei en een melkboer fluit naar een dienstmeisje.

Je wrijft eens in je handen, want het is April en alles doet wat kil aan, maar je let er nauwelijks op. Een beurtschipper duwt met gebogen rug z'n schuit door de vaart en ginds duikt een kerktoeren uit het groen omhoog. Je wordt er zo midden in geplaatst en het overweldigt je. Je wilt je buurman in de bus iets aanwijzen, doch hij ziet ook alles. Je rijdt langs dorpen, je bewondert de mooie wegen en je denkt aan de kuilen en ravijnen in Indonesië.

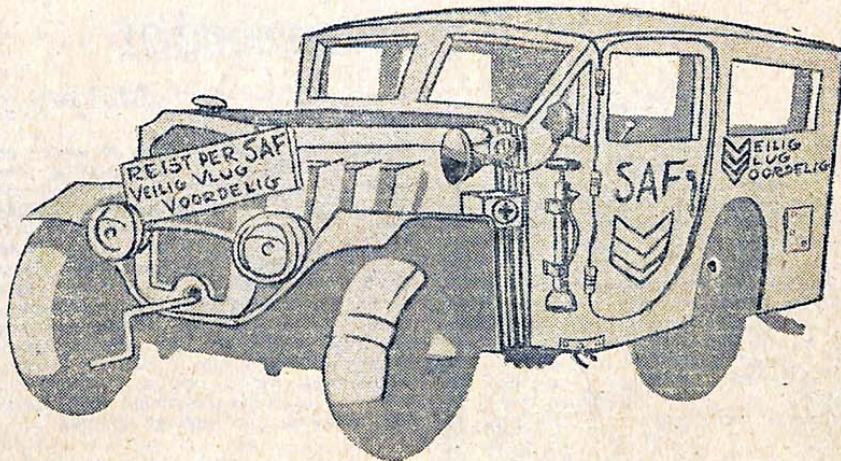
Zo ben je dan op weg naar huis, waar velen ongeduldig zitten te wachten. Maar we zullen ze daar laten, want het past ons niet om in de familie-intimiteit een blik te slaan.

*S. J. de Jong.
Amsterdam*

Het sprookje van 5 paar schoenen

HET was stil in het kamp. Slechts het maantje wierp een flauw schijnsel over de atap-daken. Op het met bilk afgeschoten kamertje van soldaat Struiner verried een regelmatige ademhaling, dat de bewoner in Morpheus' armen verzeld was. Een windvlaagje deed zachtjes de klamboe bewegen. Zo op het oog was de kamer van Struiner een doodgewone kamer. Een bed, een tafeltje en een kastje met daaronder vijf paar schoenen. Maar juist die vijf paar schoenen waren „het vreemde“ in de kamer. Elke avond als Struiner sliep voerden die vijf paar schoenen een opgewonden discussie over de vraag, wie het belangrijkste waren.

Zo ook deze avond. De lage, bruine, keurig gepoetste schoenen begonnen met een affecteerde stem het gesprek. De linkse van het paar zei tegen de andere schoenen: „Hebben jullie het gehoord? Morgen kan Struiner naar de stad. Dan heeft hij ons nodig“. Een paar hoge, bruine schoenen sprongen onmiddellijk op de kast (figuurlijk). „Jullie met je glimmende neuzen. Struiner gebruikt jullie maar heel zelden. Als er patrouille gelopen moet worden of als er actie is, dan heeft hij ons nodig. Wij kunnen tegen een stootje en tegen wat water. Voel maar eens hoe dik we in het vet staan“. De andere zo stille en zwijgzame sluijschoenen raakten nu ook opgewonden: „Zo, heeft hij dan jullie nodig. Behalve zeker toch de keren, dat hij er 's nachts op uit moet. Hoge, bruine opscheppers“, schold de rechter sluijschoen en met zijn lange vester striemde hij de linker hoge bruine over zijn lelijke neus. „Hou je rotgintjes bij je, stille sluipers“, schold

SAF's busonderneming

HASSIE Verhooff, die in Zwammerdam nooit had kunnen dromen, dat hij eens de fourage zou rijden over de weg tussen het eerst onuitspreklijke Rangkasbetung en het iets makkelijker van de tong glijdende Leuwidamar, had ons al ingelicht, dat Saf een „eigen wagen“, had. Saf heet op de appèllijst sergeant Savonije. Wij kenden zijn ongewone liefde voor alles wat een motor had en waren bijzonder benieuwd naar het vehikel. Het heeft niet lang geduurd voor onze nieuwsgierigheid bevredigd werd, want nauwelijks waren wij bij aankomst de fouragewagen uitgesprongen, of hijgend en zuchtend hotste een A-Ford bestelwagen, voorheen vervoermiddel van de T.N.I. 't oprijlaantje in. Saf, met de pijp in de mond, hees zich uit de wagen en voelde zich vereerd met onze belangstelling voor het museumstuk.

Indonesië is het land van de onverslijtbare A-Fords. Hijgend en steunend trekken zij de overbelaste Chinese autobuses de hoogste bergen op, tientallen jaren al. Het is niet te zeggen hoeveel militaire knutselaars hun vrije tijd met resultaat hebben besteed aan dergelijke buitgemaakte naaimachines. Spottend met elke slijtage theorie sputteren ze langs de slechtste wegen en vooral in de bergen kunnen ze het soms tegen een leep opnemen. Trotser dan Viruly op zijn Constellation is Saf op zijn A-Ford. Haast smekend vroeg hij, of we de andere zijde van het kamp niet wilden bezichtigen. „Kom maar voorin zitten, dan zit je zacht“, grijnsde de chauffeur en toen we

met veel moeite het onwillige portier hadden opengekreken, zochten we een open plaats tussen de veren, die door de zitting staken. Saf slingerde een paar keer en toen de Ford begon te sputteren, haastte hij zich achter het stuur, gaf wat gas, trok een paar wolken uit zijn pijp, kraakte wat aan de versnelling en we reden de oprijlaan af. Toen pas vernamen we dat er geen voetremmen opzaten en al het zware werk door de handrem moest worden verricht. Later hoorden we nog dat het Saf zwaar aan zijn hart gaat dat hij 's avonds zijn busdienst door het kamp moet onderbreken omdat hij geen bolletjes voor de lampen heeft, maar dat de dominee en de pater van het 3e Bataljon Jagers hebben beloofd deze voor hem op te scharen.

De mensen van zijn sectie verrieden, dat zelfs 's nachts de autobus hem niet met rust laat, want dat hij in zijn slaap had geroepen: „Er komt niemand meer in?“ Ze hadden aan hem gevraagd of hij later, eenmaal terug in Den Dolder, niet een busdienst wou beginnen en hij bleek er wel wat voor te voelen. De eerste dagen dat de bus reed, vroeg hij steeds opvallend zware en sterke minderen of ze niet met hem mee wilden rijden. Dat was slimme opzet, want de A-Ford placht nogal eens onverwacht kuren te krijgen en dan was er mankracht in reserve.

Maar nu rijdt de militaire busdienst Leuwidamar van zonsopgang tot zons- ondergang zonder mankeren. Behalve dan natuurlijk als de chauffeur zijn sectie moet aanvoeren op patrouille of als hij op wacht is geweest.

deze terug. Een paar hoge, zwarte schoenen mengden zich in het gesprek: „Als Struiner parade moet lopen, neemt hij ons. Wij zijn dus het belangrijkste“. De lage bruinen krulden hun glimmende neuzen bij 't horen van „parade“ verachtelijk omhoog. Een sportschoentje, dat schor piepte (baard in z'n keel): „Bij het volley-ballen heeft hij ons nodig“, werd met één veterklap van een hoge bruine het zwijgen opgelegd. „Met geweld kunnen jullie hé?“, sarde een lage bruine. De hoge zwarten, die zich enigszins met de lage bruinen solidair voelden, zelden: „Ach, dat is ook het enigste, wat die ordinaire proleten kunnen“. De rechter hoge bruine diende van repliek:

„Hou allemaal je smoelen, of we slaan d'r op“.

Het zou een wild gevecht zijn geworden, als Struiner niet juist op dat moment wakker was geworden. Soldaat Struiner had die avond zijn rantsen bier opgedronken, hetgeen zich die nacht nog enige malen zou wreken. Struiner greep..... zijn mandiklompjes en zei: „Als ik die dingen niet had, was ik ongelukkig“.

Vijf paar schoenen keken beschaamd voor zich.

Moraal.

Wie de „Escort“ niet eert, is geen „Lucky Strike“ weert.

Luyt Leraa.

Wapenbroeders

'n Aalmoezenier

„Melden of vluchten?”

NOOIT! Geen van beiden!” zegt missionaris Bevers. „Dan zijn er nog wel andere wegen!” En hij heeft zijn sterkste pakje aangetrokken, terwijl al zijn verdere hebben en houden in bewaring werd gegeven bij zijn parochianen, de dorpeelingen, daar op één van de ca. 4000 eilandjes, die tezamen de Philippijnen vormen. En hij is gegaan de lange weg, die hem moest brengen bij het hoofdkwartier van de guerilla's.....

In '41 deed de Jap zijn verraderlijke inval en zette een moeilijke pacificering in. Talloos waren echter de kansen in dit uitgestrekte, onherbergzame gebied, om mel-

reeds genoemde maatregelen en kwam na vier dagreizen op het hoofdkwartier. Datzelfde dag nog gekeurd, kreeg hij zijn vaste aanstelling en zo begon het avontuurlijke leven van guerilla-strijder! Vermoeiende tochten, gevaar en avontuur, ontbering enconflicten, want natuurlijk bleef ook dit laatste niet uit. Dit leven was ruig en liet alle kansen open voor onrechtigheden. Vooral onder de Philippino's was een groot percentage, dat slechts belust was op roof en plunder en zich van de principiële zijde weinig aantrok. Om onder zulke lieden als aalmoezenier te werken, was voorwaar geen geringe opdracht.

van medicamenten en zo werd hij het centrale punt voor alle hulpbehoevenden in de wijde omtrek.....

Bij de K.L.

Maar ook voor hem brak uiteindelijk het moment van terugkeer naar het vaderland aan. In Mei '47 betrad Pater Bevers voor het eerste na vele jaren de Nederlandse bodem. Een lange rustperiode lag echter niet in zijn aard en zo zien wij hem in Augustus van dat zelfde jaar weer aan boord stappen om samen met de mannen van 4-8 R.I., in de functie van aalmoezenier, zijn tropendienst te vervullen.

„Ja, wij van 4-8-R.I. lijden niet aan minderwaardigheidsgevoelens”, vertelt de pater. En dat is dan ook in 't geheel niet nodig, want dit bataljon mag er wezen. De compagnieën vormen een hecht blok en er heerst een gezonde, opgeruimde geest.

Op een dag trok ik met hem mee, ons jeepte achter zijn driekwarttonner. Hij geeft de voorkeur aan wat zwaardere wagens, omdat hij altijd nog hoop heeft zonder „wandellende nieren” thuis te komen.

Bovendien loopt de pater, sinds zijn val in het ravijn, met wat hij een „ritssluiting in mijn rug” noemt, rond. Een brede gordel heeft hij omgespet om aan de zaak wat stevigheid te geven.

Zo is hij van strijder — bestrijder geworden en beide functies vervult hij met hetzelfde enthousiasme. „Blijft U vanavond hier, pater? We vrouwen wel een beetje repeteren”. „Nee, mannen, dat zal niet gaan. We moeten op Dramaga hoog-nodig met ons eigen cabaret beginnen. Dat moet met een week al draaien.....”

Pater op de planken

Wij zijn te Djasinga aangeland, waar een der compagnieën gelegerd is. Naast geestelijke verzorging is de aalmoezenier ook een bekende en zeer populaire figuur op de planken. Hier te Djasinga zijn de repetities voor een toneelstuk in drie bedrijven aan de gang en, zoals uit het antwoord blijkt, wordt er terzelfder tijd ook op andere posten gewerkt aan cabaret-programma's. Wanneer ik aan enkele soldaten vraag, hoe zij over hun geestelijke verzorger denken, krijg ik een antwoord, dat waarschijnlijk wel de hoogste vorm van waardering tot uitdrukking brengt: „'t Is net een gewoon mens.....” En vraag je de pater naar zijn toekomstplannen, dan krijg je prompt te horen: „Beroeps-aalmoezenier!” Zij hebben elkaar gevonden, deze soldaten en hun pater.

Zo juist keerde hij terug uit Nederland, waar hij een operatie onderging, nog verband houdend met zijn val in het ravijn in de guerilla-periode. Vier jaar had hij er mee gelopen, maar nu moest er toch eens iets aan gedaan worden. Alles liep op rolletjes en het resultaat was..... een afkeuring voor verdere dienstname! Maar dan had men aan pater Bevers de verkeerde. Hij bewoog hemel en aarde en als steeds bleek een weg te zijn, waar de wil aanwezig is! Hij keerde terug en werd met gejuich begroet.

Neen, 4-8-R.I. lijdt niet aan minderwaardigheidsgevoelens! Moreel en sterming zijn er puik..... en onze aalmoezenier heeft hier geen gering aandeel in!

DJASINGA in het Bantamse. Aalmoezenier Bevers, eens guerilla-strijder op de Philippijnen, vertelt zijn belevenissen.

dingen en verordeningen te ontduiken. Op vele eilanden waren voorlopig zelfs geen bezetters te bespeuren, zodat de aldaar gestationeerde eenheden van het Leger van de Amerikanen en Philippino's zich wel tweemaal bedachten, alvorens zich in krijgsgevangenschap te laten zetten.

Zij hadden in deze eerste periode een lui en gemakkelijk leventje. Geen dienst, geen leiding, geen straffe discipline. Helaas had dit tevens tot gevolg, dat bepaalde groepen zich losmaakten en tot handeloosheid overgingen. Oude veten werden beslecht, plundertochten ondernomen en waar elk gezag ontbrak, diende de bedreigde gemeenschap een tegenbende op te richten, teneinde onguere elementen van het lijf te houden. Zo had ook de missionaris Bevers in deze tijd zijn eigen strijdgroep, waarvoor een ieder beducht was en waardoor hij zijn werk lange tijd ongehinderd kon voortzetten.

In '44 kwam echter het bericht van de centrale post der missie, waarmede wij dit artikel aanvingen: „Melden of de bergen invluchten!” Het een zowel als het ander was weinig aanlokkelijk. De situatie was in dit jaar reeds zover gewijzigd, dat Amerikanen en Philippino's zich verenigd hadden in divisie-verband om op deze wijze min of meer georganiseerd, te trachten de Jap zoveel mogelijk schade te berokkenen. „Bij een divisie hoort een divisie-aalmoezenier” dacht onze Pater en dus trof hij

Op zeker moment werden de botsingen tussen de divisie-commandant en zijn aalmoezenier zelfs zo heftig, dat eerstgenoemde opdracht gaf aan zijn vertrouwensmensen, om die lastige pater „per ongeluk” maar een kopje kleiner te maken. Gelukkig kwam aalmoezenier Bevers vlak daarop bij een andere divisie terecht, zodat dit onmiddellijk gevaar bezworen werd. Een ander maal stond opnieuw vrouwe Fortuna aan zijn zijde, toen de boomstam bezweek, waarover een ravijn „genomen moest worden”. Met boom en al belandde de pater op de bodem, maar kwam er wonder boven wonder met geen enkel blijvend letsel af, dan een paar ontwrichte ruggewervels en een gebroken tussenwervelschijf.

Zo kwam in '45 de bevrijding en de guerilla's konden huiswaarts keren, de boer naar zijn land, de bureau-man naar zijn kantoor, de missionaris naar zijn parochie. Tot op het laatste stukje kwamen alle uitbestede eigendommen bij hem retour, maar van het eigenlijke missiewerk zou vooreerst niets komen. De bevolking had veel te verduren gehad in deze jaren. Ziek en uitgemergeld trof hij zijn mensen aan en medische verzorging bleek een eerste vereiste. En zo schakelde pater Bevers zich om van geestelijk tot medisch verzorger en bij honderden kwamen de zieken en gewonden op zijn spreekuur, dagelijks van acht tot twaalf en van 2 tot 5 uur. Via de Amerikanen kreeg hij ruime voorziening

Is er één mens overtollig?

ONDER invloed van tijdsomstandigheden kan het mensentype ontstaan, dat een zeer speciale mentaliteit vertoont. In het klein zouden wij menig kind daarvan een voorbeeld kunnen noemen, maar bovendien zien we om ons heen, hoe mobilisatie en oorlogsomstandigheden de mens hard maken en onverschillig, dikwijls niet te benaderen en koud als de Poolzee. Waarvoor hij nog leeft? De één stelt deze vraag reeds niet meer en zet alleen nog maar zijn kleurloos bestaan voort van dag tot dag. De ander zit er mee en weet er geen antwoord op. Een ideaal, waarvoor hij zich in een totale inzet zou willen geven, heeft hij al lang verloren en als hij nog een ideaal koestert, ziet hij het struikelen op straat en stuk breken op een harde werkelijkheid. En er blijft nog een zielig, gedisilluseerd hoopje mens over, versuft en lamgeslagen. Misschien zult ge zeggen: „Deze kleuren zijn te schril en de termen overdreven; in het jonge leven zit nog voldoende bruisende kracht om er boven uit te komen. Ach, als deze jaren maar weer eenmaal voorbij zijn en wij onze levenspositie kunnen gaan opbouwen, zal dit leed gauw genoeg overwonnen en vergeten zijn”, mogelijk en laten we het hopen. Maar — het zich vermeien in een lichte toekomst moge prettig zijn, het kan ook zeer goedkoop wezen.

De hoofdvraag is immers niet, hoe het met ons over een paar jaar zal staan, maar wat wij vandaag aan de dag betekenen. Leven doet niet hi, die zich overgeeft aan fantasieën en toekomstdromen, maar een ieder, die zijn man staat in het huidige harde tijdsgewricht. Uitgaande van het heden, is het m.i. onmiskenbaar, dat menig een zich overtollig en overbodig gevoelt. Desniettemin lijkt het mij vruchtbaarder en verstandiger om uit te gaan van de nuchtere werkelijkheid n.l., dat we hier zijn en dat nog heel wat water door de Rijn zal moeten vloeien, voordat de autoriteiten zullen zeggen: „Pardon heren, U kunt morgen per Skymaster naar Nederland”. Zullen we nog blijven mokken? Zullen we zo'n heel klein beetje sabotage plegen, al was het alleen reeds door een ongunstige beïnvloeding van de

troep? Of zullen we ons overbodig gaan voelen, omdat onze hervormingsijver naar boven en naar beneden strandt op lauwheid of fanatiek verzet? Het behoort niet tot de onmogelijkheden, dat wederom het type van de overtollige mens zijn intrede doet in de historie, het type, dat wel een ideaal heeft, maar niet de wegen tot verwerkelijking daarvan ziet en dat schouderophalend eindigt met een „het wordt toch nooit wat”. Deze houding die ons ook de arbeidsvreugde ontnemt, kan nooit de juiste zijn. In het grote volle geheel is niemand overtollig, niemand overbodig, maar wordt iedereen opgeroepen tot herstel en opbouw van het rijk. Misschien merkt iemand op: „Ik wil niets liever dan dat. Laten ze mij dan naar mijn zaak terugsturen!” U wordt toch niet boos, wanneer ik dan aan zeurende kinderen denk, die net zo lang hun zin trachten door te drijven, totdat ze met een draai om de oren naar bed gestuurd worden? Onze zin krijgen we nu eenmaal niet altijd en we belanden wel eens op een andere plaats dan we gedacht en gewild hadden.

(Wordt vervolgd op pag. 18)

De vijf gebroeders

Een dag als zoveel andere dagen: uitrukende pelotons.

Vrolijke jongens, anderen minder opgewekt, omdat de lange diensttijd hen drukt. Maar zij allen blijven hun wapen vasthouden, blijven werken aan de wegen, de bruggen, die zij al zoveel keren hebben moeten maken, omdat die telkens weer werden vernield.

Het was dikwijls om moedeloos te worden, telkens hetzelfde werk, mijnen in de weg, beschietingen dan hier, dan daar. Steeds hadden we geluk en kwamen we er goed door heen.

Maar iedereen heeft in deze omgeving met de gedachte gelopen, wanneer en waar houdt dit geluk op?

Deze morgen 10 uur kwam de slag, die we zo lang verwachtten, iemand kwam aanrennen en zei: „Heb je het gehoord? Vijf tegelijk!” Een ander vroeg hem: „Wat vijf? Vijf gewond?” „Nee, gesneuveld”. „Van wie?” „Van ons!”

We konden hem nog vragen: „Wie zijn het?” Toen konden wij niet meer spreken. Het was alsof een moeder haar eerste kind verloor. Onze compagnie, die in deze tijd meer een gezin is geworden, verloor vijf van haar kinderen tegelijk.

Niemand kon het geloven totdat wij hen de volgende morgen aan de aarde toevrouwden. Jongens mogen jullie rusten in vrede.

Moge God ons moed en kracht geven onze taak hier te volbrengen. Opdat jullie hoogste offer niet tevergeefs is geweest.

Blauw 51.

WAPENBROEDERS GEVALLEN IN DE PERIODE VAN 8 TOT EN MET 14 MEI 1949

K. L.

Sld. C. S. Damhuis
Sld. M. Lunshof
Sld. H. J. Hunnigo
Kpl. H. J. v. Hunnik
Huz. ekl. J. C. v. Hensbergen
Tlt. D. M. Driebergen
Sgt. J. M. Nieuwenhuis
Sld. S. J. Laven
Sld. J. H. Wieringa
Sld. Th. M. Ververgaert
Sld. ekl. J. M. Schenkenberg
Sld. ekl. C. M. A. Witjes
Sld. J. W. Scheffer
Sld. S. Elzinga
Sld. B. B. Doppen
Sld. ekl. H. Mannes
Sld. P. M. H. Schmitz
Sld. S. Bos
Sld. W. van Hest

No. 240506390
„ 270621081
„ 251027037
„ 280422003
„ 260124060
„ 260106110
„ 260506086
„ 270701254
„ 251229094
„ 270310220
„ 261104081
„ 251120165
„ 250225178
„ 251004112
„ 250628218
„ 250531149
„ 280911720
„ 251006125
„ 280408213

K. N. I. L.

Amb. sld. ekl. Cav. D. Lawar
Jav. sld. tkl. Inf. Slamet
Sund. sld. ekl. Inf. Husen
Men. sld. tkl. Inf. H. Kaparang
Eur. wmr. Cav. J. W. R. A. Horrocks
Amb. sgt. tkl. Inf. H. J. Noya
Chin. mlt. sld. tkl. Oh Thay Ping
Mad. sld. tkl. Inf. Raiman
Mad. sld. tkl. Inf. Abu
Mad. sld. ekl. Inf. Mohamad Djuri
Men. sld. tkl. Inf. J. Montolalu
Amb. sld. tkl. Inf. A. Sedubun
Amb. sld. ekl. Inf. D. T. Sijahallatua
Sund. sld. tkl. Inf. Midi
Men. sld. tkl. Inf. F. E. Panungkelan
Mad. sld. tkl. Inf. Hari
Milt. sld. Moh. Kastarie
Een der vorige verlieslijsten dient nog te worden aangevuld met:
K. N. I. L.
Jav. sld. tkl. Gl. Senen

No. 38101
„ K. 34711869
„ K. 14710427
„ K. 124720025
„ 85175
„ 29176
„ 032401000
„ 38071
„ 40086
„ 2610
„ K. 12469532
„ K. 14822908
„ 26646
„ K. 24710809
„ 242010000
„ 38084 vermist
„ 17303/A „
No. K. 104717235

Ontwikkeling in de tankbouw

Een vicieuze cirkel doorbroken?

door Colonel H. H. D. Heiberg

DE voornaamste militaire eigenschappen van een tank zijn drievoudig, nl.: vuurkracht, beweging en pantsering. Deze factoren zijn in principe met elkaar in strijd, zodat het ontwerp van een tank een compromis tussen deze drie grootheden moet zijn.

In principe is de tank niets anders dan een nieuwe stap in het eeuwenoude conflict tussen aanval en verdediging.

Gedurende de eerste wereldoorlog waren de tanks ontworpen om door het al vier jaar durende defensieve schaakmat van de loopgravenoorlog heen te breken. De tank was gepantserd om zijn bemanning te beschermen tegen de vuurwapenen van de frontlijn en was ook in staat om alle terreinhindernissen te overwinnen. Dit gewapende monster bracht het machtsverwicht aan de zijde van het offensief, doch door technische onvolkomenheden kwamen deze tanks toch niet tot hun recht! Gedurende de jaren, die op de eerste wereldoorlog volgden, werd in de tankontwikkeling de voornaamste aandacht aan de mechanische betrouwbaarheid van het voertuig besteed. Toen de betrouwbaarheid en de actieradius van tanks toenam, kreeg de tank een nieuwe rol te spelen, die van het uitbuiten der initiële successen.

Zodoende naderde de theorie hoe pantsers te gebruiken, dicht de oude doctrine van het gebruik van cavalerie.

De verdediging tegen tanks werd het beste tot uitdrukking gebracht door de theorie van Generaal Adna Chaffee, gedurende de Plattsburg manoeuvres van Augustus 1939, hoewel er toen weinig aandacht aan besteed werd. Hij betoogde nl., dat men eigenlijk een tank nodig heeft om een tank te verslaan.

De tanks waarmee Hitler Polen en Frankrijk versloeg en de Engelsen van het continent dreef, waren verre de meerdere van de Wereldoorlog I-tanks, wat snelheid, actieradius en betrouwbaarheid betreft, maar niet zo zeer in pantsering en bewapening.

Pas toen op grote schaal tanks tegen tanks opereerden in Lybië, werd aan de pantsering en bewapening meer aandacht besteed.

Hier begint de strijd van geschut tegen pantser die al zolang de Marine en nu de tankontwerper hoofdpijn bezorgt.

Het ontbrak de V.S. aan drie jaar gevechtservaring met tanks. Vandaar, dat zij de oorlog ingingen met tanks, die de mindere waren van die van hun tegenstanders. Korte tijd beheersten de Amerikaanse „General Shermans” in handen van de Engelsen het slagveld. Maar gedurende de Tunische veldtocht verschenen de Duitsers weer met een tank, die beter bepantserd en bewapend was. Op deze wijze ging het gedurende de gehele oorlog en onze uiteindelijke overwinning op het Duitse pantserwapen was meer gelegen in ons numerieke overwicht in tanks en in de lucht dan in een betere pantsering en bewapening. Het naoorlogse tank-concept, gebaseerd op de ervaringen van de tweede wereldoorlog, legt de meeste nadruk op vuurkracht en bewegelijkheid en daarna op pantsering. Nu vuurkracht van het aller-eerste belang is, wordt de tank thans om het kanon ontworpen.

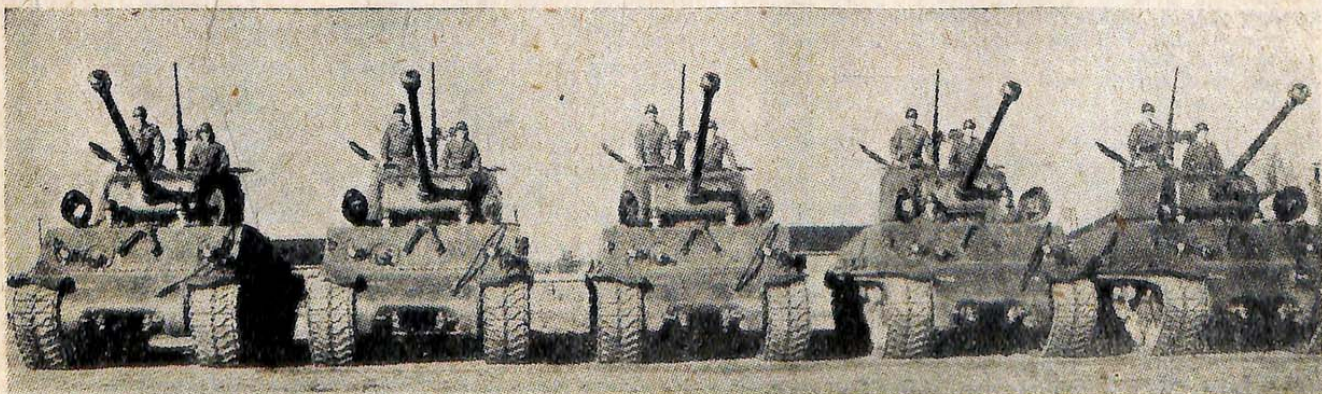
Het probleem om pantsering te vernietigen, eist, dat een projectiel het doel bereikt met voldoende energie om het pantser te doorboren. Men kan het best het doordringingsvermogen van het projectiel vergroten door de snelheid hiervan op te voeren. Maar om deze grotere snelheid te bereiken moeten de kanonlopen verlengd, de kamer vergroot om een grote springlading te kunnen bevatten en ook het terugloopmechanisme versterkt worden. Dit alles voert de afmeting en het gewicht van het geschut op en dus ook de hiervoor nodige plaatsruimte. Dit heeft weer tot gevolg dat de tanks in afmeting en gewicht toenemen. Zolang er daarom geen revolutionair geschuttype uitgevonden wordt, blijft deze cirkelgang onvermijdelijk doorgaan.

De tweede voorname factor is de beweging. Vóór Wereldoorlog II was de hoofdaandacht van onze tankontwerpers hierop gevestigd geweest. De tankprestaties op dit gebied waren dan ook bevredigend te noemen. Maar gedurende de oorlog werden meer paardekrachten verlangd doordat de tanks door het opvoeren van geschut en pantsering zwaarder werden. Maar meer paardekrachten betekende toen meer motoren, dus meer gewicht. Het gevolg hiervan was, dat wij aan het einde van de oorlog tanks bezaten, die niet aan de prestatie-eisen voldeden, die wij thans stellen. Moderne motoren en speciale tanktransmissies, die lichter en compacter zijn, stellen ons nu in staat om het geschut en de pantsering op te voeren zonder dat de tank noemenswaardig zwaarder wordt. Pantsering neemt niet meer de voornaamste plaats bij het tankontwerp in, met dien verstande echter, dat, om terugkeer naar het zeer licht gepantserde „torpedobootjager-type te vermijden, elke klasse tank een vastgesteld minimum pantsering moet voeren, dat zwaarder gemaakt wordt naarmate de verhouding gewicht — paardekracht dit toelaat. Wij kunnen nu voorspellen in welke richting de tank-ontwerpen zich ontwikkelen. Men streeft nl. naar een krachtiger en accurater kanon in iedere tankklasse met mechanische hulpmiddelen om te vuren, het stuk te richten en te bedienen, zodat het vuur effectiever wordt. Pantsering zal nu in iedere klasse zwaarder kunnen zijn, omdat door een beter motor- en transmissie-systeem het totale gewicht van de tank niet belangrijk opgevoerd zal worden.

De huidige tanks worden dus niet ontworpen met het enkele idee om een buitenlandse tank te overtroeven, maar wel om de doeltreffendste combinatie van vuurkracht, bewegelijkheid en pantsering in iedere tankklasse te bereiken.

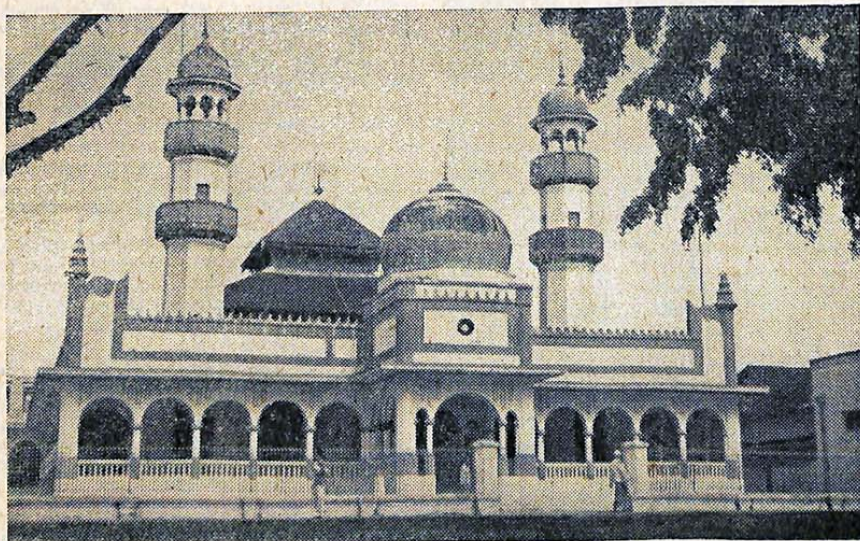
De „General Patton”-tank is een belangrijke stap in die richting.

(Verkort uit *Armored Cavalry*)

Wapenbroeders

De Qoer-an, Heilig boek der Islamieten

MALANG — De mesjid op de aloon-aloon.

HET woord Qoer-an, de naam van het Heilige Boek der Islamieten is een vorm van het grondwoord: „qara'a", waarvan de eerste betekenis is: hij bracht dingen bijeen, of ook: hij las of reciteerde. Het boek wordt zo genoemd, omdat het een verzameling is van godsdienstige leerstellingen, die geopenbaard werden door God aan de profeet Mohammed door tussenkomst van de Heilige Geest; op zijn hart nedergezonden en wel in de maand Ramadan in de 25e of 27e nacht. Deze openbaring staat bekend onder de Arabische naam van „lailat oel gadr".

De Heilige Qoer-an is verdeeld in 114 hoofdstukken of „soerah", welke letterlijk betekent verhevenheid of hoge rang ook wel een trap van een gebouw en wordt gebezigd om een hoofdstuk van de Qoer-an in het Boek zelf aan te duiden, hetzij wegens zijn verhevenheid of omdat elk hoofdstuk als het ware een bepaalde trap of trede in het gehele Boek is, dat dus bij een gebouw wordt vergeleken.

De hoofdstukken van de Qoer-an zijn van verschillende lengte; het langste er van beslaat een twaalfde gedeelte van het hele Boek, het kleinste bevat slechts drie verzen. Elk hoofdstuk is echter op zichzelf volledig en wordt daarom een boek genoemd.

De langere hoofdstukken worden in roe-koe's of paragrafen verdeeld, die elk een groot aantal ajats of verzen bevat. De betekenis van het woord ajat is; een duidelijk teken of wenk en in deze zin krijgt het de betekenis van wonder, maar ook een mededeling van God, en als zodanig wordt het gebezigd zowel om een vers van de Qoer-an, als om een openbaring of een wet aan te duiden. Het hoogste aantal verzen in een hoofdstuk is 286 en het kleinste 8.

De Heilige Qoer-an bevat 6247, of 6360

verzen, als wij aan elk hoofdstuk het inleidende vers of „Bismillah" toevoegen.

Met het oog op de voordracht wordt de Heilige Qoer-an ook in 30 delen van gelijke lengte verdeeld, djoez' genoemd, terwijl elk deel onderverdeeld wordt in vier delen. Deze verdeling heeft echter niets te maken met het stof van de Qoer-an, en zo ook de verdeling in zeven „manzills", die alleen bedoeld is om de voordracht van de Heilige Qoer-an in één week te voltooien.

Rangschikking van verzen

De Qoer-an werd bij gedeelten geopenbaard, gedurende een tijdvak van 23 jaar. De kortere hoofdstukken over het algemeen en sommige der langere werden in hun geheel en op één tijd geopenbaard, terwijl die van het merendeel der langere hoofdstukken en sommige der kortere zich over vele jaren uitstrekten. Telkens wanneer er een hoofdstuk bij gedeelten geopenbaard werd, gaf de Heilige Profeet onder Goddelijke Leiding de plaats van het geopenbaarde vers aan, en dus was de rangschikking van de verzen van elk hoofdstuk geheel en al zijn werk. Evenals de rangschikking van de hoofdstukken ook het werk van de Heilige Profeet zelf was, want hoewel er bij zijn leven geen enkel geschreven manuscript verzameld werd, werd de Qoer-an in zijn geheel van buiten geleerd en herhaaldelijk door de vrienden van de Heilige Profeet opgezegd, en dit zou onmogelijk zijn geweest, tenzij er een bepaalde volgorde was, waarin de hoofdstukken op elkaar volgden.

Bovendien is de verdeling van de Qoer-an in zeven manzills, gegrond op een aanwijzing van de Profeet, en deze verdeling veronderstelt een bekende volgorde der hoofdstukken. Het was Aboe Bakr, die de eerste volledige geschreven copie samenstelde,

door de in de tijd van de Profeet geschreven manuscripten in de volgorde der mondelinge voordracht uit de tijd van Mohammed te rangschikken.

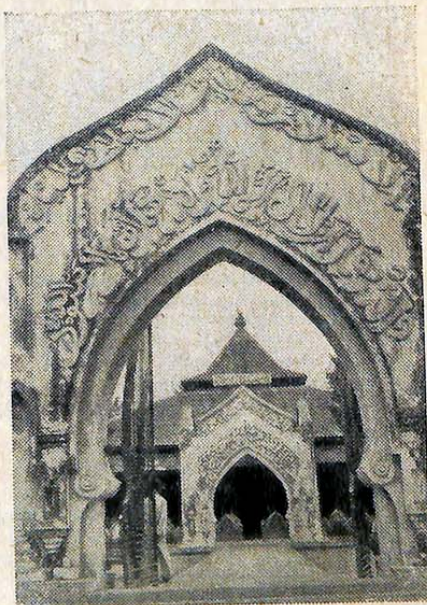
'Oetsman werk daarentegen bestond enkel hierin, dat hij de copieën, die uit het geschreven manuscript uit de tijd van Aboe Bakr samengesteld waren liet af schrijven en deze copieën in de verscheidene centra der Islamitische geleerdheid liet plaatsen, opdat degene, die de Qoer-an schreven hun copieën met de standaard-copie zouden kunnen vergelijken en zodoende fouten verbeteren, die anders in de Heilige tekst ingeslopen konden zijn.

Mekka en Medina

Een andere verdeling van de Heilige Qoer-an betreft de Mekkaanse en Medinese openbaringen. Van de 23 jaar, waarover de openbaring van het gehele boek zich uitstrekte, bracht de Heilige Profeet 13 jaar te Mekka en 10 te Medina door, naar welke stad hij voor het heil van zijn leven en dat van zijn volgelingen vluchten moest. Van al de hoofdstukken werden 93 te Mekka geopenbaard en 21 te Medina, maar het 110e Hoofdstuk, werd, hoewel het tot het Medinese tijdperk behoorde, te Mekka geopenbaard in de loop van de welbekende „afscheidsbedevaart".

Doordat de Medinese hoofdstukken over het algemeen langer zijn, beslaan ze inderdaad een derde van de gehele Qoer-an.

Wat de rangschikking betreft, is de Mekkaanse openbaring vermengd met de Medinese.

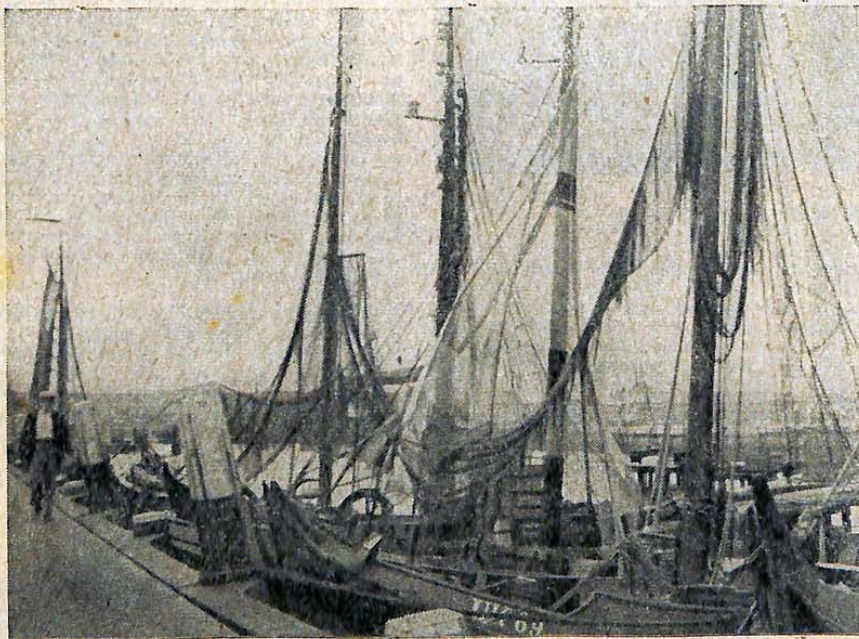
SOLO — Poort naar de mesjit Mangkunegoro.

Toen de vloot uitvoer....

Jacht op de eerste „nieuwe“

EEN haring is in de samenleving een belangrijk beest. Is hij niet de oorzaak van een tijdelijke werkloosheid onder de doktoren, als hij in het land is? Heeft hij niet mee geholpen, tezamen met het wittebrood Leiden uit de nood te helpen? Brengt hij geen kostbare deviezen in het Hollandse laadje en..... is hij niet des dronkenmans steun en stutten?

Dit haringseizoen, de tijd, dat de „Hollandse nieuwe“ in tweeën gescheurd wordt en al of niet via een bordje uitjes in de kelen der liefhebbers glijdt is wederom aangebroken. Althans het prille begin er van.

In de Urker haven was het rustiger.

Op Zondag 15 Mei was het in de vissersplaatsen Scheveningen, Katwijk, IJmuiden en Vlaardingen „vlaggetjesdag“. Alle loggers waren gepavoiseerd met rood-wit-blauwe vlaggetjes, oranje wimpeltjes, vlaggen van de rederij, dundoeken, die alleen voor een ingewijde in de zeevaart betekenis hebben, of hadden vlaggen in top gehesen, die het gebruik van „Esso“ of „Shell“ aanbevalen.

Maandenlang was er door die nijvere vissersmensen gezwoegd, om de boten prima voor elkaar te krijgen. Een nieuw verfje hier, een blesje daar. Nieuw touw, pasgeteerde planken, opgepoetste stangen.

Te veel, om allemaal op te noemen, maar met het uiteindelijke resultaat, dat Nederland een haringvloot in zee stuurt, die er zijn mag.

Duizenden stadsmensen — de vissersbevolking was er vanzelfsprekend — trokken op „vlaggetjesdag“ naar de havens en beleefden daar een sensatie, die er maar éénmaal per jaar plaats vindt.

Parade der stoere loggers

De vlootshow, die er de volgende dag werd gehouden, bracht eveneens duizenden mensen op de been. De Scheveningse vloot voer onder leiding van de havenmeester H. F. Eschauzier uit. Deze oud-zeekapitein bevond zich aan boord van het hospitaalkerschip „De Hoop“, waarop ook een aantal burgerlijke bestuursambtenaren en enige reders waren. Op hun paasbest uitgedost paradeerden de loggers langs de kust.

macht als „zoetelaars“ aangeduid worden, prezen met veel geschreeuw hun prikkelwater aan. Een neger brulde met Afrikaans accent „Choco-ij!“ en zorgde door zijn aanwezigheid, dat we van een cosmopolitisch karakter van onze visserplaats Scheveningen kunnen spreken.

De duizenden, die het tochtje meemaakten, troffen het met het weer. Een vrij warm zonnetje, een matig briesje. Maar... een onzer spionnen, die ook aan boord was geslopen en eerst buitengaats zijn facie uit het W.C-raampje stak, meldde, dat het pleziertochtje door verscheidene opvarenden werd aangegrepen, om hun capaciteit te tonen in het omkeren der maag.....

Dan was dat vinnige, oude dametje, dat op een terrasje aan de boulevard was neergestreken, gewapend met een toneeltijger, en een kopje thee tot zich nam, verstandiger. Overigens zou haar aanwezigheid op zee de haringen met antipathie jegens de mensheid vervuld hebben.

Uitvaart in de regen

De volgende ochtend vond de uitvaart plaats. Een echt Hollands regentje sijperde omlaag. De zee was nevelig. De duizenden belangstellenden aan de havenhoofden huilden. Een persfotograaf verschoof moppend zijn plaatje. „Komt toch niets van terecht“. Uit de Scheveningse haven vertrokken 51 schepen. De gehele vloot bestaat uit ruim 100 loggers, maar men wil de eerste vangst niet al te groot maken, omdat anders de prijzen direct wat aan de lage kant zouden komen. De vrouwen of meisjes van de Van der Dulkens, de Van der Toren, Pronks, Van der Zwans of hoe ze ook allemaal mogen heten, wuifden de mannen na. Opmerkingen werden over en weer geschreeuwd. Maar wat ze nu wel zeiden, bleef voor een niet-Scheveninger geheim.

De Sch. 88, de „Maria“ ging voorop; de Sch. 333, de „Oceaan 7“ vormde de achterhoede. Het was geen afscheid voor lange tijd. De eerste boten waren al weer na een paar dagen terug met het eerste zeebanket, dat een aardig duitje opbracht. Op het ogenblik, dat wij dit schrijven, is het echter nog niet zo ver, anders zouden we er bij vertellen, wat de eerste Hollandse nieuwe opbracht.

De Katwijkse loggers voeren vanuit IJmuiden naar de visgronden. Het waren er 30. De Katwijkers gingen met bussen naar IJmuiden en maakten op deze reis van de algemene belangstelling gebruik, om op een eigen Katwijkse zeehaven aan te dringen.

Bij het uitvaren van de Vlaardingse vloot waren ook al honderden mensen op de been. Stoomfluitend en sirene-loeiend voeren de Vlaardingers het zeevat uit, hun concurrenten, de Scheveningers achterna. Nu gaat het er nog maar om, wie de eerste haring zal aanvoeren, Scheveningen, Vlaardingen, Katwijk of IJmuiden. Want de eerste klap is een daalder waard.....

Cosmopoliet

Mannen met bakfietsen vol limonade, die in de Inwendige Dienst der Kon. Land-

(Wat onze Nederlandse correspondent nog niet wist, weten wij intussen al. De Katwijker logger K 227, de „Karel Doorman” onder schipper Willem van Leeuwen, is met de eer gaan strijken en heeft de eerste haring aangebracht. Vrijdagmorgen 20 Mei liep de logger de haven van IJmuiden binnen met aan boord 36 kantjes „Hollandse nieuwe”, die grif weg gingen voor prijzen, variërende van 300 tot 325 gld. per kantje. Het 17e kantje werd niet verkocht, omdat dit bestemd was voor geschenksendingen voor H. M. de Koningin, overige leden van het Koninklijk Huis, de ministers en enkele andere autoriteiten. In de loop van die 20ste Mei arriveerde eveneens de Scheveningen 314 met 71 kantjes van het lekkere spul aan boord. Thans zijn er al verscheidene vissersschepen binnengelopen met een rijke lading. Een Amsterdamse vishandel had de primeur de „Hollandse nieuwe” het publiek aan te bieden. De haring vloog weg voor 50 ct. per stuk, maar thans is de prijs belangrijk gedaald, zoals wel te voorzien was. Red.)

Pisangs als levensredders

Wanneer wij gedachteloos een pisang in de mond steken, dan zullen wij er wel helemaal niet bij stilstaan, dat onlangs deze vrucht het leven heeft gered van een baby. In het Academisch ziekenhuis te Leiden werd nl. een baby verpleegd, die in levensgevaar verkeerde omdat hij alleen maar bananen mocht hebben, die op dat moment niet aanwezig waren.

In allerijl riep men de hulp in van de botanische tuinen in Nederland.

Slechts het Cantonspark te Baarn had nog een tros beschikbaar, die de hortulanus, de heer Muyser juist in de wintertuin geplukt had. Onmiddellijk werden de pisangs naar Leiden gezonden en tot het behoud van het leven van de baby aangewend. Gelukkig kon de dankbare vader na enige tijd de heer Muyser berichten, dat dank zij de pisangs, de baby buiten levensgevaar verkeerde.

De eerste nieuwe haring wordt H. M. de Koningin aangeboden namens Katwijk.

Aardappelen voor een huis

Aan de Rijngeesterweg te Oegstgeest wordt momenteel een houten huis gebouwd. Op zichzelf is dit feit niet zo wereldschokkend, er zullen ongetwijfeld meer houten huizen op dat zelfde ogenblik, ergens in ons land worden gebouwd. Wat merkwaardiger is, is het feit, dat de bouw van dit huis tot stand kan komen, omdat Nederland te veel aardappelen heeft en Oostenrijk te veel hout.

Een Haagse handelonderneming zag hierin een ruilobject en dank zij de Hollandse ondernemingsgeest kwam een overeenkomst tot stand met de Oostenrijksche Holzbauverband.

Het gemeentebestuur van Oegstgeest heeft er in toegestemd dat het eerste huis

als model aan de Rijngeesterweg wordt gebouwd. In enkele andere plaatsen zullen binnenkort soortgelijke huizen verrijzen, waarschijnlijk te Noordwijk en in het Zuiden. Een eerste order van 68 stuks heeft men reeds ontvangen.

De buitenwanden van het huis bestaan uit kruislings gespijkerde elementen, 14 cm dik, met een geluiddempende cel er tussen. Het buitenaanzicht vertoont echter geen hout, doordat op een latwerk met steengas een pleisterlaag is aangebracht, waardoor het huis, afgezien van de nieuwe vormen, niet afwijkt van het traditionele Nederlandse landhuis.

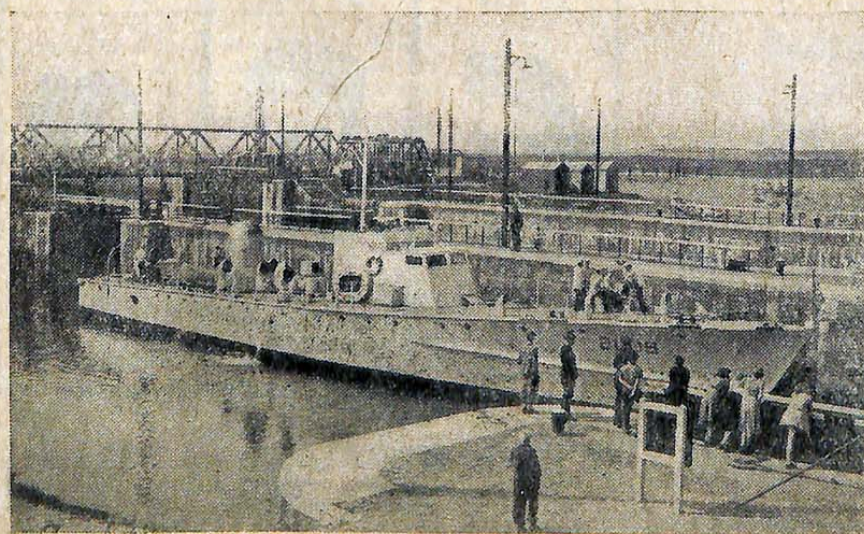
De levertijd is maximaal acht weken. Deze ruilhandel en het verhogen van het bouwschema voor dit jaar met 12.000 woningen geven enigszins een verruiming in de woningnood.

Engelse kanonneerboot in ons land

Onlangs arriveerde in de haven van IJmuiden de Britse motorkanonneerboot „mgb 2009”. Het schip, dat 117 voet lang is, 22½ voet breed en 4½ voet diepgang heeft, heeft een waterverplaatsing van 115 ton. Het is uitgerust met twee Packardvliegtuigmotoren van 1500 pk en 1 gasturbine, welke het schip een snelheid geven van 34 knopen (ruim 56 km). Het is een der weinige vaartuigen ter wereld uigierust met een gasturbine en als zodanig gebruikt de Britse admiraliteit de boot voor experimentele doeleinden.

Vanuit IJmuiden ging de „mgb 2009” naar Wilhelmshaven en Kiel om te tanken en vertrok daarna naar Kopenhagen, hagen.

Op de foto ziet U de boot in de kleine sluis van IJmuiden.

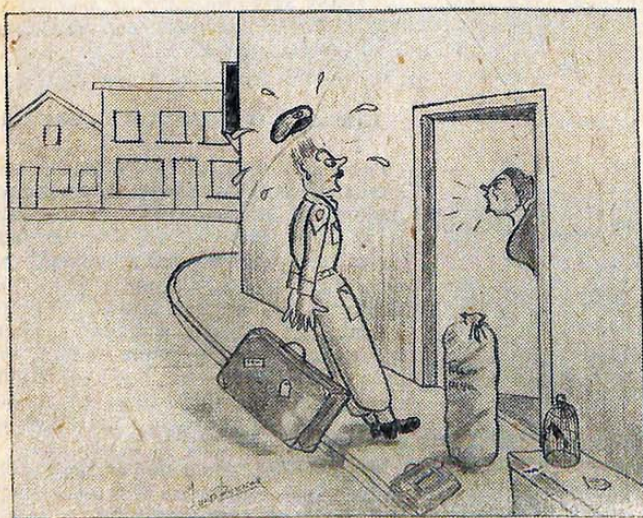
CARROUSEL

„En of ik de dokter nu al vertel dat ik meer dan vijf en twintig jaar in een broeikas gewerkt heb, dan lacht ie me nog uit!”

(Sat. Ev. Post)

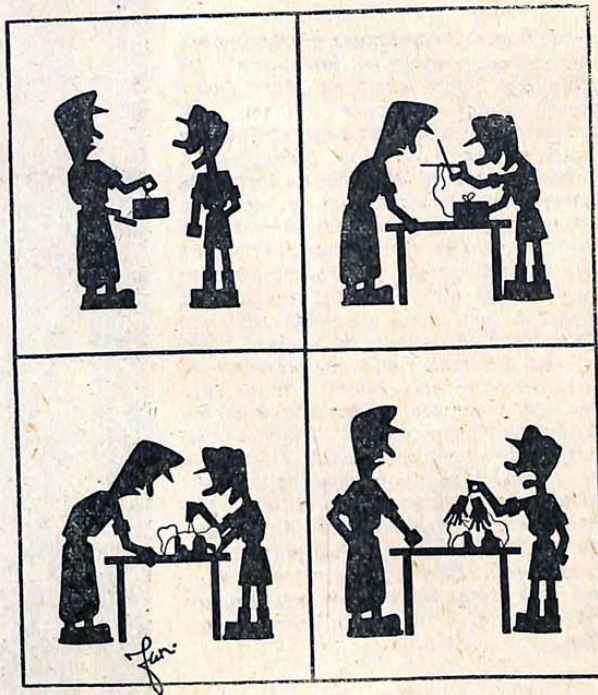
WELKOM THUIS

„Aan de deur wordt niet gekocht.....”
Sgt. Maj. J.B. Dekker
4-8 R.S. „C” Divisie

(Wapenbroeders)

Wapenbroeders

Sld. J. ten Hagen
Verz. Pel. B — 2 Inf. Brig. Gr.

(Wapenbroeders)

Grafschrift

Inscriptie op een monument in Frankrijk, dat het graf van een leger-ezel aanduidt: Hier ligt Maggie, die tijdens haar leven trappen verkocht aan: twee kolonels, vier majoors, tien kapiteins, 24 luitenanten, 42 sergeanten, 432 korporaa's en manschappen en 1 landmijn.

Kort

Een journalist, die van zijn hoofdredacteur te horen had gekregen, dat zijn reportages te lang waren, stuurde daarna het volgende verhaal: Een schokkende gebeurtenis voltrok zich vannacht. Mijnheer A., gast op het bal van Mevrouw B., klaagde, dat hij zich onwel voelde, nam zijn hoed, zijn jas, afscheid, geen notitie van zijn vrienden, een taxi, een pistool uit zijn zak en, tenslotte, zijn leven. Aardige vent. Spijtbetuingen enzovoort”.

C. Pieters
March II. 3 M.P. III

(Wapenbroeders)

De man, die vergeten wordt

Zo'n aanplakbiljet, dat je met z'n schreeuwerige kleuren al op grote afstand tegemoet vloekt en luidruchtig vertelt, dat „binnenkort in dit theater...” enz., is een merkwaardig ding en de opletende toeschouwer kan er verschillende dingen uit leren. In de eerste plaats, dat het grootste deel van de huidige film-productie nog steeds niet is losgekomen van de bonte kermisfeer, waarin het „kijkspul der bewegende beelden” veertig jaar geleden zijn eerste triomfen vierde. Neen, zo erg veel is er, wat dat aangaat, nog niet veranderd. Rijklijk met puntjes en uitroepetekenen besuikerde slagzinnen moeten aantonen hoeveel een mens zichzelf te kort doet als hij zo dom is deze film te verzuimen. Met kanjers van letters prijken er de namen van de sterren. Die sterren..... U kent ze toch nog wel, het zijn dezelfde die door hun brilante creaties in film zus en zo enorme successen behaalden.

Helemaal onderaan zie je dan, als je tenminste goed kijkt, in een heel wat bescheidener letter, de namen van de „director” en de „producer”, oftewel de regisseur en de productie-leider. Weinig belangrijke figuren — zou je dus geneigd zijn te zeggen. Van die vele „filmfans”, die zich van elke rolprent de namen der acteurs weten te herinneren, zullen er maar weinig zijn, die ook de naam van de regisseur kennen. Die is al lang vergeten of — vaker nog — geheel aan de aandacht ontsnapt. Tenzij zo'n regisseur op een gegeven ogenblik een „best-seller” heeft vervaardigd; dan brengen handige exploitanten het publiek wel in herinnering, dat de thans vertoonde film van diezelfde mijnheer X. is, die toen al roem oogstte met, laten we zeggen, „Kogels fluiten in het Westen” of „De dochter van de fietsenmaker”...

En zo onbelangrijk is de regisseur toch heus niet. Goedbeschouwd is hij de gewichtigste figuur bij het tot stand komen van een film — of hij zou dat in alle geval moeten zijn, want

de werkelijkheid geeft nog wel eens iets anders te zien. Hij, en hij alleen, is de verantwoordelijke schepper van een film, de man, die naar zijn inzichten vorm en inhoud aan het filmwerk geeft. Alle artistieke activiteit staat onder zijn leiding. De spelers behoren niet meer te zijn dan werktuigen in zijn handen, steeds aan hem ondergeschikt. Kortom — de regisseur is de man, die de film een bepaald „tjap” geeft, van hem hangt het af of de film goed of slecht zal zijn.

De taak van de filmregisseur is veelzijdiger en veelomvatter dan die van zijn collega bij het toneel. De laatste heeft alleen met de opvoering van het stuk te maken. Hij zal er voor moeten zorgen, dat de tekst zo goed mogelijk tot haar recht komt. Die tekst staat van te voren vast en daaraan hoeft niets veranderd te worden. Met de film is dat anders gesteld. De film-maker is niet alleen verantwoordelijk voor de vormgeving, maar heeft tevens de aansprakelijkheid voor de tekst van het draaiboek, die volkomen aan de „voorstelling” onderworpen is. M.a.w. het gesproken woord is bij de goede film slechts gericht op versterking en aanvulling van het zichtbare gebeuren.

De toneel-regisseur behoort allereerst leiding te geven aan de spelers, pas daarna komt de zorg voor het toneelbeeld. Een goede leiding van de toneelspelers heeft meestal goed toneel tot resultaat. Anders is het met de filmregisseur, die niet alleen met zijn acteurs moet werken, maar daarnaast voortdurende aandacht

heeft te besteden aan zijn beeldregie als één geheel. Van die beeldregie vormt het spelersmateriaal slechts een onderdeel naast de camera-leiding en de montage. Een goede leiding van de spelers heeft op zichzelf nog geen goede film tot gevolg. Misschien is het verdienstelijk verfilmd toneel, misschien ook dat niet eens. In elk geval is de film als „film” een mislukking geworden en heeft de regisseur als „film”-regisseur gefaald. In een volgend artikel iets meer over camera-leiding en montage, deze belangrijke functies van de man, die in de reclame meestal op de achtergrond blijft, maar steeds op de voorgrond behoorde te worden geplaatst: de regisseur, de man, die de film maakt.

Film Feiten

— DE GROTE MAN VAN DE TEKEN-film, Walt Disney, zal voor het eerst een film vervaardigen, waarin uitsluitend acteurs „van vlees en bloed” optreden. Het wordt een nieuwe filmversie van Stevenson's bekende roman „Treasure Island”. Disney zal binnenkort met zijn staf naar Londen reizen om er de nodige voorbereidingen te treffen.

— BRITS-NEDERLANDSE SAMENWER-king bij het vervaardigen van films, vormt op het ogenblik het onderwerp van besprekingen tussen vertegenwoordigers der beide landen. Samenwerking tussen een Nederlandse en een Franse film-onderneming bestaat reeds sinds enige tijd en met opmerkelijk succes. Door de gezamenlijke arbeid van de Franse maatschap-pij C.I.C.C. en de Nederlandse onderneming Dutch European, kwam de film „Une si jolie petite plage” (Zo'n aardig badplaatsje) tot stand. Yvès Allegret was de maker van deze film, die geestdriftig in Nederland werd ont-vangen en bij de vertoning het praedicaat „Film van de maand” ontving.

— TELEVISIE IN DE BIOSCOOP. J. Arthur Rank heeft een kwart miljoen pond besteed aan proefnemingen op het gebied van praktische toepassing van televisie in biosco-pen. De resultaten zijn bevredigend. Men maakt hierbij gebruik van een projectie-toestel, dat de uitzendingen van de televisie-studio van de B.B.C. opvangt en door een bij-zondere combinatie van grote spiegels op het witte doek overbrengt. Een ware revolutie dus. Alleen vragen we ons af, of je in dat geval niet net zo goed thuis kunt blijven om op je eigen toestel de voorstelling te volgen.

— „OSCARs” ZIJN PRIJZEN DIE WOR-den uitgereikt voor de beste filmprestaties van het jaar. Laurence Olivier kreeg er dit jaar een voor zijn „Hamlet” als beste film van het jaar; „Red Shoes” (de balletfilm, die bin-nenkort ook hier te zien zal zijn) werd aangemerkt als de beste kleurenfilm; John Huston verwierf de regisseursprijs voor zijn „Treasure of Sierra Madre”. De film „Achter de wolken”, die eveneens in Indonesië is ver-toond, kreeg de prijs voor het beste scenario.

— TOEN CHARLIE CHAP-lin onlangs ter gelegenheid van zijn verjaardag een diner gaf, hield hij zijn gasten bezig met het nabootsen van bekende figuren: mannen, vrouwen en kinderen, zijn chauffeur, zijn Japanse bedienden, zijn secre-tarissen. Tot slot zong hij een aria uit een Italiaanse opera en hij deed het voortreffelijk. „Hé Charlie, ik wist niet dat je zo prachtig kon zingen”, riep iemand uit. „Dat kan ik ook niet”, gaf Charlie ten bescheid, „ik deed alleen maar Caruso na”.

Het begon in Mei...

(Van onze correspondent in Nederland)

Het is een traditie geworden, dat de NIWIN per jaar twee grote acties voert. Een daarvan is reeds bekend: het is de Kerstpakkettenactie, die omstreeks het midden van het jaar start. De tweede actie varieert van jaar tot jaar. In 1948 waren het de hospitalen, die profiteerden van de activiteit van de medewerkers. Dit jaar zullen het de buitenposten zijn, want de NIWIN gaat Rimboekisten sturen.

PER 1 Mei startte de grote actie, die ten doel heeft, duizend van die kisten te zenden naar de tropen. Iedere kist heeft als inhoud een gramfoon met vijf en twintig platen, een gasolinelamp, drie gecombineerde dam- schaak- en domino-spelen, een boek hersen-gymnastiek, een voetbal met reserve-binnenband, een volleybal met reserve-binnenband, een badmintonspel, een tafeltennisset, een monopoly spel, een stratego spel en een voetbalspomp met nippel.

De actie wordt in Nederland gevoerd door de plaatselijke NIWIN-comités (waarvan er meer dan 600 zijn), in samenwerking met het Protestant Interkerkelijk Thuisfront, Katholiek- en Limburgse Thuisfront en de Band Nederland-Indonesië. Degene, die een bijdrage geeft, kan bovendien nog een mooie prijs winnen door een limmerick, punticht of een kort opstel te maken over het werk van de NIWIN.

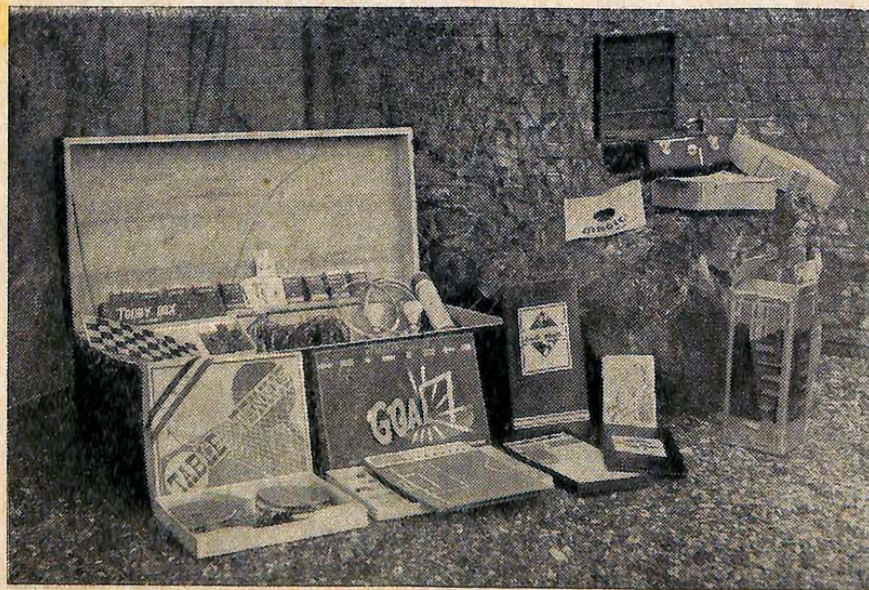
Als het waar is, dat een goed begin het halve werk is, wordt deze actie een overweldigend succes. In Zeist gaf het NIWIN-comité, een uitvoering, waaraan de nog steeds zeer populaire Lou Bandy zijn medewerking verleende. Toen na afloop het geld werd geteld, bleek dat tenminste drie Rimboekisten verzonden konden worden. Iets minder was het in Harmelen, waar het actieve comité een voorjaarsmarkt organiseerde, die zoveel opbracht, dat het comité een Rimboekist kon verzenden.

Maar de grote drukte moet nog komen. Vanaf 1 Mei heerst overal in den lande de activiteit voor deze actie. Vanzelfsprekend duurt het nog enige tijd voor men daarvan de resultaten ziet: om propagandistische redenen is het natuurlijk noodzakelijk, dat de NIWIN eerst vertelt wat ze wil doen en het daarna pas doet. Het zal dus nog enige tijd duren, eer al die Rimboekisten in Priok arriveren.

Voorlopig zijn de eerste vijf kisten al gedistribueerd, terwijl er nog 150 met de „Zuiderkruis“ naar Indonesië onderweg zijn.

Maar als het zover is, weet men, dat de Nederlanders thuis voor de zoveelste maal weer eens hebben bewezen, dat het hen ernst is met de leus: „Oké wij leven mee met de jongens overzee“.

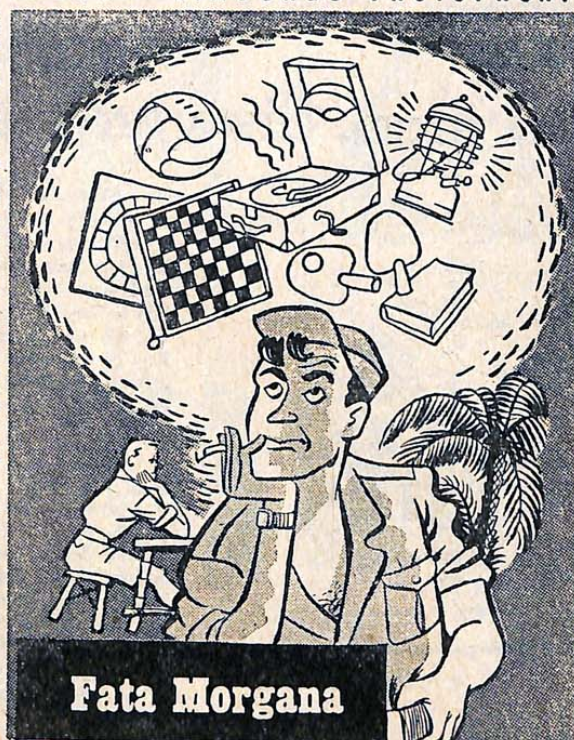
(Met excuses voor dat „jongens“!)

De rimboekist „uitgesteld“.

FRONT • LIMBURGS THUISFRONT •

BAND NEDERLAND INDONESIË • KATHOLIEK THUIS

PROTESTANTS INTERKERKELIJK THUISFRONT

• SAMENWERKEND IN NIWINVERBAND •

De affiche, waarmee in Nederland de actie gepropageerd wordt.

Rimboekist no. 1

Op de buitenpost Tandjong Sari werd op 1 Juni de eerste Niwin „rimboekist“ door het Hoofd van de Terr. Welzijnsverzorgingsdienst te Bandung, Kapitein Blom, met een korte plechtigheid aan de bezetting van deze post overgedragen.

De Directeur van het Centraal Bureau NIWIN, Jhr. Mr. P. Th. Str., was daarbij tegenwoordig. Namens de compagnie dankte de Elt. Plasman de Dienst Welzijnsverzorging, waarna Soldaat Keulers namens zijn makkers een woord van dank sprak voor de NIWIN, de Dienst Welzijnsverzorging en de schenker in Nederland, de Heer DEHNERT te Rotterdam. De heer Dehnert heeft in de Niwin-loterij de eerste prijs gewonnen: een retourvlucht naar Indonesië. In afwachting van zijn vertrek heeft de prijswinnaar alvast drie rimboekisten geschonken.

Tot slot sprak de Luitenant-Kolonel Voskuil namens de Generaal Engels, Cdt. van de „K“-Divisie „7 December“, waarna een driewerf hoera werd uitgebracht op de Niwin en de schenker.

Van de Niwinvertegenwoordiger in Indonesië vernamen wij, dat een hoofdofficier van de Koninklijke Landmacht in Indonesië anoniem een rimboekist voor zijn rekening heeft genomen.

Voetbal

Het steden­toernooi te Batavia

HET elftal van Surabaja is er gedurende het Pinksterweek-end te Batavia in geslaagd op overtuigende wijze het kampioenschap te behalen in het voetbal steden­toernooi 1949. De beslissing viel gedurende de laatste wedstrijd tussen Batavia en Surabaja, waarbij Batavia met 3-2 het onderspit moest delven en daarmee tevens de laatste plaats bleef bezetten in dit toernooi. Een overwinning van Batavia zou Bandung en Surabaja met een gelijk aantal punten hebben doen eindigen, maar de Bandungers vlachten hierop te vergeefs en zo kreeg uiteindelijk ieder degenen waarop hij naar recht en billijkheid aanspraak mocht maken.

Het zal voor de Batavianen een moeilijk te verwerken realiteit zijn deze onderste plaats, maar het gehannes van de keuze-commissie, die het presteerde om in dit toernooi vier verschillende elftallen in 't veld te brengen, is wel duidelijk aan het licht getreden. Thiems, de uitstekende stopperspil, werd eerst in de tweede wedstrijd opgesteld, Greuter die nota bene in de vertegenwoordigende ploeg van Indonesië werd opgesteld kreeg pas zijn kans toen Van der Vin het slachtoffer van zijn eigen capriolen werd en na een val uit het veld moest worden gedragen. Meyer kreeg slechts een maal de kans als rechtsbuiten, voldeed daar natuurlijk niet, daar zijn eenzijdige verdiensten alleen op de midvoorplaats tot hun recht kunnen komen. Smit verdween ook na een wedstrijd weer uit het team wat echter wel te verwachten was. We maken ons sterk, dan het garnizoens­elftal tot een beter resultaat gekomen zou zijn.

Bandung, dat met een 10-tal militairen in het veld kwam heeft het er heel wat beter afgebracht. Weliswaar verloor dit elftal van Surabaja met 4-1, maar de tweede dag van het eindtoernooi gaf ons de echte voetbalvreugde. Prachtig spel door beide partijen, vaak op een peil dat men bij de Nederlandse eerste klassers aan kan treffen. Jammer dat de scheidsrechter erbarmelijk slecht leidde, waarvan Bandung het meeste nadeel ondervond. De Spaye was wel de beste speler van Bandung, maar de gehele ploeg sloot goed. Tolmeyer, oude bekende te Batavia had het tegendeel de prima back van Surabaja Herklots niet gemakkelijk. Zijn spel heeft door de troepen­jaren ongetwijfeld geleden, maar is nog steeds goed, hij bleek een sportief aanvoerder. Bruininx deed meer dan het formidabele schot dat het eerste doelpunt opleverde en toonde een nuttige verbindings­speler te kunnen zijn. Willems had meer gebruik moeten maken van de hem geboden gelegenheid aanvallend te spelen. De Surabaja midvoor speelde sterk teruggetrokken en hierin hadden voor de Bandungers goede kansen gelegen. Dat ook Herklots de kunst van knallen verstaat ondervond keeper Starreveld tot zijn pijnlijke verrassing. Hij verdedigde verder zijn

doel op uitstekende wijze. Het tweede doelpunt werd in buitenspelpositie gescoord.

Semarang wist ook op gelukkige wijze de combinatie van militairen (acht) en eigenlijke Semarangspelers uit te voeren. De militaire voorhoede wist vrij vlot door de Makassar-achterhoede heen te komen. Speciaal Hiensch en Lammers hadden een groot aandeel in de 4-1 overwinning. Alle andere deelnemers hebben merkwaardigerwijs gelijkspel behaald tegen deze Makassarploeg. Keeper den Hoed voldeed uitstekend, zijn stijl is niet fraai, maar hij houdt zijn doel schoon.

Makassar deed voor het eerst mee aan een steden­toernooi en speelde in de voorwedstrijden gelijk tegen Surabaja en Bandung.

De wedstrijd tegen Batavia gaf ons een kijk op het speltype, aanvallende spel. Jammer dat de voorhoede de typisch Indische goochelkunst tot in het oneindige toepaste. Steeds maar passeren, verbluffend handig, maar het beslissende schot ontbrak. Dorst en Butter speelden goed, maar ook zij waren niet in staat het inproductieve karakter van de Makassarploeg af te nemen.

Het moderne voetbal werd ongetwijfeld het best gespeeld door Surabaja.

Onder aanvoering van de Marine-man Herklots behaalden zij verdiend het kampioenschap. Herklots speelde een zeer goede partij. De voorhoede met teruggetrokken midvoor begreep elkaar uitstekend en door de ruimte die door dit systeem ontstond hadden de dribbelpartijen meer succes, daar er goede doelpunten gemaakt werden. De oud-Batavia speler Manuputti bleek een uitgelezen linksbuiten en behaalde de individuele prijs: de beste speler van het toernooi te zijn. Ook de middenlinde wist precies wat er bij het stoppers­spel systeem gevraagd wordt. Sadiran blonk zelfs uit in dit schitterende milieu.

Het zou „Wapenbroeders” te ver voeren een volledige overzicht van de wedstrijden te geven.

We willen echter niet onvermeld laten, dat het prachtig gerestaureerde

De invaller-keeper Greuter van de Genie wist het V.B.O.-elftal te behoeden voor een nederlaag tegen Makassar. Op fraaie wijze onderbreekt hij hier een aanval.

B.V.C.-terrein veel te danken heeft aan 't onvermoeide werken van de Genie.

De toegangsprijzen waren bijzonder hoog en alleen op de staanplaatsen gold het „militairen halfgeld”.

Al met al een zeer geslaagd toernooi.

Het verloop van het steden­voetbaltoernooi 1949

De voorwedstrijden te Semarang, Surabaja en Bandung leverden de volgende uitslagen op:

Semarang — Batavia	2-0
Surabaja — Makassar	0-0
Semarang — Surabaja	0-1
Bandung — Makassar	1-1
Bandung — Batavia	2-0
Bandung — Semarang	1-0

Bij het begin van het eindtoernooi was de stand aldus:

Bandung	3	2	1	0	5	4-1
Surabaja	2	1	1	0	3	1-0
Makassar	2	0	2	0	2	1-1
Semarang	3	1	0	2	2	2-2
Batavia	2	0	0	2	0	0-4

Hiermede waren dus Batavia en Semarang uitgeschakeld.

Het eindtoernooi leverde de volgende uitslagen:

Batavia — Makassar	0-0
(Makassar behoudt een kans)	
Bandung — Surabaja	1-4
(Surabaja heeft nog een winstpunt nodig)	
Makassar — Semarang	1-4
(Makassar nu uitgesloten)	
Surabaja — Batavia	3-2

Eindstand:						
Surabaja	4	3	1	0	7	8-3
Bandung	4	2	1	1	5	5-5
Semarang	4	2	0	2	4	6-3
Makassar	4	0	3	1	3	2-5
Batavia	4	0	1	3	1	2-7

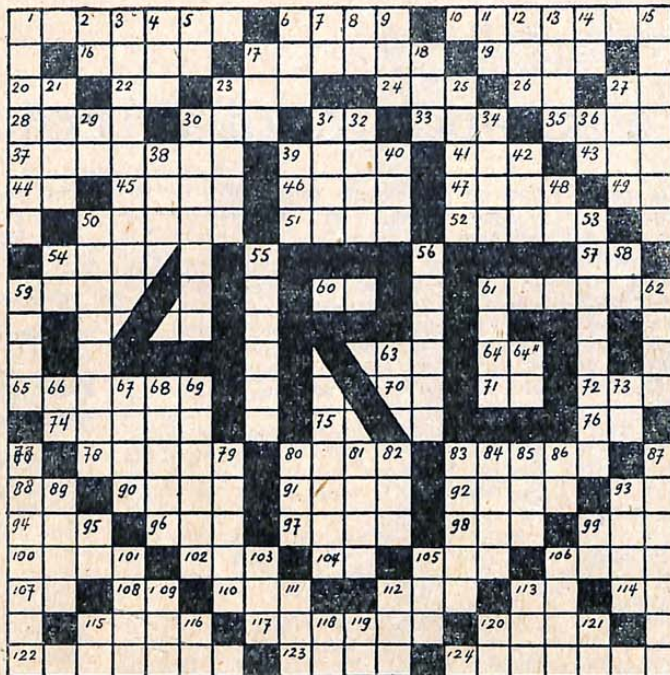
(Oliech Bat. Nwbl.)

Wapenbroeders

puzzle

Horizontaal:

1. Verandering; 6. Deel van een blad; 10. Plaats op Lombok; 16. Rivier in Duitsland; 17. Doktersgereedschap; 19. Soldatenkost; 20. Den lezer heil; 22. Oude maat; 23. strik; 24. dwaas; 26. familielid; 27. motorencapaciteit; 28. God der heide; 30. model; 31. Kopinklijke Landmacht (afk.); 33. waterdoorlatend; 35. kluut; 37. zangstem; 38. niet mager; 39. rond stuk hout; 41. jongensnaam; 43. kaasmerk; 44. reeds; 45. hap; 46. in het jaar; 47. zintuig; 49. ten name; 50. verschrijver; 51. moeras; 52. klein deeltje; 54. maat; 57. lekkernij; 59. boom; 60. Regt. Grenadiers (afk.); 61. driezijdig geslepen glas; 63. onmeetbaar getal; 64. bergplaats; 65. leidsman; 70. nl. (Lat.); 71. herkauwer; 72. onderdeel van een auto; 74. staat (Engels); 76. titel; 78. vorm; 80. zuivelproduct; 83. uitvinder; 88. Eminentie (afk.); 90. lodderig kijken (Eng.); 91. meisjesnaam; 92. Bijbels figuur; 93. rivier in Italië; 94. snel; 96. eikenschors; 97. onder voorwaarde dat; 98. kledingstuk; 99. raamscherm; 100. rijstbrandewijn; 102. rein; 104. voedsel; 105. met ingang van (afk.); 106. schijf vis; 107. pers. vnmw; 108. rivier in Azië; 110. gevangenis; 112. Koninklijke verblijfplaats; 113. meisjesnaam; 114. achter; 115. deel van het geweer; 117. bekende veldheer; 120. toespraak; 122: aftreksel van kruiden; 123. kluwentje; 124. rivier in W-Afrika;

Verticaal:

1. Berg op West-Java; 2. meisjesnaam; 3. bloedbuis; 4. ogenblik; 5. titel; 6. muurholte; 7. voegwoord; 8. R.K. (Eng.); 9. Oosters hoofddeksel; 11. siee; 12. kraan; 13. Indische dakbedekking; 14. rijwielmerk; 15. doelwit; 17. vaas; 18. heffing; 21. nauw; 23. rubbermelksap; 25. ontvlekkingsmiddel; 27. wijnsoort; 29. dier; 30. luchtverschijnsel; 31. vaartuig; 32. laan (Eng.); 34. schuur; 36. muzieknoot; 38. huid; 39. voedsel; 40. pret; 42. muziekstuk voor 2 stemmen; 45. dier; 48. boksterm; 50. doorvoer; 53. onbegrijpelijk iets; 54. waterstand; 55. noodlottig; 56. vergrijp; 58. militaire rang; 59. nauw; 61. balspel; 62. eerste man; 63. naschrift; 64a. spil; 66. boom; 67. vul in; Davo; 68. verdieping; 69. vreemde munt (mv.); 73. bijwoord; 75. overdreven neiging; 77. rivier in Midden-Java; 79. oningewijde (mv.); 80. toiletartikel; 81. tegen; 82. licht ontvlambare stof; 83. midden; 84. Noorse jongensnaam; 85. rij; 86. voormalige Duitse organisatie; 87. voorhal; 89. tiding; 93. plat kanaalscheepje; 95. familielid; 99. uitroep; 101. rij; 103. insect; 105. graafdiertje; 106. gebruik in kleding; 109: soort slang; 111. kledingstuk; 112. Europeaan; 113. voorzetsel; 115. militaire rang; 116. rouwbeklag; 118. met name; 119. soort onderwijs; 120. muzieknoot; 121. landbouwwerktuig.

Gren. I. J. van Assen, 280825008
N.B. Hokje vóór No. 38 zwart maken! 4-4 Gardereg. Grenad;

Is er één mens overtollig?

(Vervolg van pag. 9)

Maar nu gaat het juist heel nuchter om die plaats en niet om die van onze dromen (dromen zijn bedrog) en het is een levenskunst en een nationaal belang om juist op die plaats een goed functionerend rad te zijn in ons volle geheel. Het gaat immers heus niet alleen om economische opbouw. Wat zeker niet minder belangrijk is, is het vraagstuk van moreel herstel, de terugkeer van normbewustzijn en verantwoordelijkheidsbesef. Onze strijd gaat niet allereerst om de dubbeltjes, maar bovenal om geestelijke waarden, van behoud en loutering van ons volle karakter, om een gezonde geest in een eveneens gezond en niet verboemeld en verpest lichaam. Als een liefde tot zijn land werkelijk een ieder aangeboren is, hebt gij U dan reeds ingezet voor deze strijd? Hier is niemand overtollig, maar iedereen moet — waar dan ook in bar als kamer, kantoor of werkplaats —

zijn schouder zetten onder de uitvoering van deze nationale opdracht. Laat iedereen een egelstelling zijn, een haard van verzet tegen de demoralisering en een uitvalspunt voor vernietiging van de corruptie, in welke vorm ook.

Hebben we ons land en ons volk lief? Welnu — laten we dan geen Jan Salie zijn, maar ons onverbiddelijk inzetten voor volksherstel, met een verbetering, die waarborgt, dat we niet ten onder zullen gaan.

Dat het bovenstaande in bijzondere mate en op eigen wijze klemmt voor al diegenen, die geloven in Gods levensleiding en die de opdracht ontvingen een zuurdesem en een licht te zijn op de plaats, waar God hen stelde, behoeft geen nader betoog. In het Koninkrijk der Nederlanden en in het Koninkrijk Gods zijn geen overtollige mensen. Het ligt er maar aan, wat ge er van maakt.

N. Staf V-Brigade.

WAT JE MAG MEENEMEN

Onderstaande artikelen mogen door een militair bij zijn inschepping naar Nederland meegenomen worden:

1000 sigaretten of
300 sigaren
5 kg. thee
5 kg. koffie
10 kg. suiker
10 kg. rijst

1 kg. specerijen
10 blikken conserven
1 stel rijwielbanden
5 kg. Lempengtabak
20 yards manufacturen

Overige goederen tot een maximumwaarde van f 25.— Voor goud en zilver bestaat een uitvoerverbod. De totaal-waarde van zilveren souvenirs mag niet boven de f 25.— uitkomen. Goederen, waarvoor geen uitvoerverbod bestaat kunnen vrij worden meegenomen.

OPLOSSING Doorlopend

Kruiswoordraadsel

1. Patroneseplensiesec
2. Altijdwaaromidemede
3. Reilakaardklokereen
4. Ketelaareeoccultezat
5. Ctesinnenemahstinken
6. Aamssnavelmceanobdege
7. Slakkosteretnaveelk
8. Skiaeolusarutperrare
9. Argtoairzeseendisar
10. Nuttigekiederidonaam
11. Dinareendreesomnmnu
12. Rgballeonidasereind
13. Aargrosvlijenionindex
14. Laataveeaudonmiadiva
15. Enasnitlitterkoenpaen
16. Tijdaggerrimtottrant
17. Lsradaroidiumrasassi
18. Aliribkneuetionmdrup
19. Neerreedanthreeharp
20. Damijkrroesasadkitopee

Redacties van „bataljonsbladen” e.d. worden verzocht de naam van hun tijdschrift en het redactiesadres aan ons op te geven teneinde doorzending van gegevens over NIWIN-activiteiten in Nederland te bespoedigen.

MARINIERSBRIGADE ¹⁹ OPGEHEVEN

Een roemrijke geschiedenis

„Dolle Vrijdag” in Amerika

DUIZENDEN oorlogsvrijwilligers en een handjevol beroeps-mariniers werden in het begin van 1945 naar Amerika gebracht, om daar een eerste opleiding op allerlei militair gebied te ontvangen van hun geallieerde collega's, het United States Marine Corps. Zij waren bestemd om eens een brigade te vormen, met Amerikaanse bewapening, uitrusting en organisatie en dan wellicht nog tijdig te worden ingezet tegen de Japanse overweldiger, om zo een aandeeltje te hebben in de bevrijding van een groot gedeelte van het Koninkrijk. Dit mocht niet meer zo zijn.

Op 14 September 1945 werd in Camp Lejeune, het grote opleidingskamp van het „United States Marine Corps” in de staat North Carolina de eerste Nederlandse Mariniersbrigade opgericht.

„Dolle Vrijdag” werd deze oprichtingsdag genoemd. Uncle Sam vond het namelijk nodig, dat de Nederlandse mariniers, na de onvoorwaardelijke overgave van Japan, maar zo gauw mogelijk uit het land van de dollar moesten verdwijnen.

De opleidingen werden dientengevolge plotseling afgebroken en de brigade samengesteld. Door de haast moest er met de indeling van de geheel, half en ook enkele in het geheel niet opgeleide oorlogsvrijwilligers geïmproviseerd worden.

Doch er werd goed geïmproviseerd, ook later, toen de Nederlandse mariniers inplaats van, zoals de oorspronkelijke opzet was om met de Amerikaanse zeesoldaten tegen de Jappen te vechten, een geheel andere opdracht kregen, namelijk die om orde, rust en vrede te gaan brengen in het zo heerlijk verkommerde Indonesië.

De Mariniersbrigade heeft zich uitstekend van haar opdracht gekweten, ook, toen de oorlogsvrijwilligers vervangen werden door miliciens en beroeps-mariniers. Daarvan getuigen de woorden van de commandant der zeemacht in het Oosten, vice-admiraal A. S. Pinke, die in zijn dag-order o.m. zei, dat het korte bestaan van de Mariniersbrigade niet alleen met gulden letters beschreven zal worden in de geschiedenis van het Korps Mariniers, doch tevens in de geschiedenis van Indonesië.

Op 7 Juni 1949 is de Mariniersbrigade opgeheven. De mariniers echter blijven. Het Amphibisch Bataljon zet de korpstaak in deze gewesten voort.

We hebben gemeend het korte bestaan van de Mariniersbrigade, de best uitgeruste en bewapende militaire eenheid, die Nederland ooit heeft gehad, in woord en beeld in „Wapenbroeders” te moeten opnemen. Als een blijk van waardering en in het bijzonder als een stille, eerbiedige hulde aan de 239 doden uit de brigade, die op de erevelden en kerkhoven rusten in de aarde van het land, waar ze vrede, rust en orde wilden brengen.

In Mei reeds capituleerde Duitsland, in Augustus Japan. Reeds zeer spoedig schreef Washington voor, dat de Nederlanders Amerika dienden te verlaten.

Alle lopende opleidingen werden beëindigd en op de beruchte „Dolle Vrijdag”, 14 September 1945, stroomden te Camp Davis geheel of gedeeltelijk geoefende infanteristen, mortieristen, mitrailleuristen, ziekenverplegers, monteurs, tankbemanningen en wat al niet meer samen. Uit een goede 5.000 man werd de Mariniersbrigade geformeerd, welke oorspronkelijk bestond uit 3 infanteriebataljons (het 3e slechts op halve sterkte), een motortransport-bataljon,

Zo begon het in Nederland.

Wapenbroeders

De huidige commandant Korps Mariniers, de generaal majoor der mariniers M.R. de Bruyne, was de eerste commandant der Mariniersbrigade.

een medische compagnie, een constructie-compagnie, een tank-compagnie, een zware wapens-compagnie, een verkenningssafdeling, een verplegings- en bewapenings-compagnie, een amphibie-tractor compagnie en een brigadestaf-compagnie, sommige van deze eenheden in de aanvang nog verre van compleet.

De eerste brigade-commandant werd de toenmalige kolonel der mariniers M. R. de Bruyne.

Met spoed werd de laatste hand aan de opleidingen gelegd, bij dag en nacht werden de eenheden in verband en de individuele man geoefend; het grootste deel van het materieel zou rechtstreeks aan boord van de schepen worden afgeleverd, want..... het werd steeds duidelijker, dat deze brigade bestemd was om naar Java te gaan, met voorlopig nog verzegelde orders. Het wachten was nog slechts op de transportschepen.

De brigade zou tenslotte in twee echelons, ieder op een troepentransportschip, benevens 5 vrachtschepen voor al het materieel, worden overgebracht.

Naar de tropen

En zo vertrokken dan de mariniers uit het gastvrije Amerika, de „Noordam” met het 1e echelon op 17 November 1945, de „Bloemfontein” met het 2e op 11 December 1945, uit Norfolk.

Maar de weg van de brigade, daar begonnen, zou een lange en moeilijke worden, al kon destijds niemand nog voorzien hoe lang, hoe moeilijk, maar hoe eervol en succesvol deze zou zijn.

Het Engelse opperbevel in Z. O. Azië (SEAC) nam de leiding van de brigade

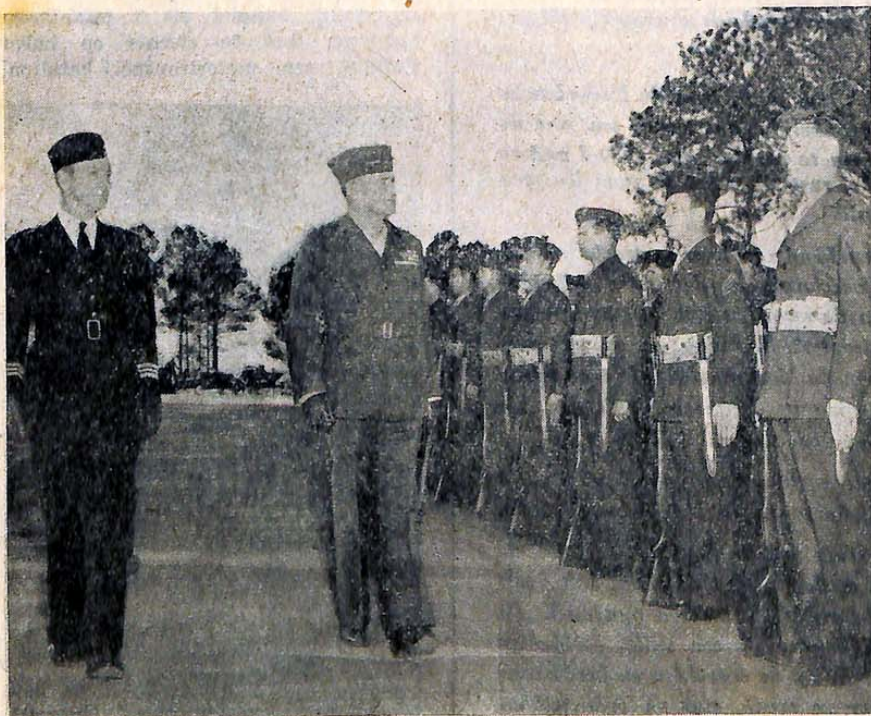
Op oudejaarsdag 1945 werd het 1e bataljon te Tandjong Priok ontscheept.

over, zodra deze de keerkringen passeerde. De „Noordam” werd na oponthoud op verschillende redenen, naar Batavia gedirigeerd, maar slechts een gedeelte werd daar ontscheept en wel op oudejaarsdag 1945, n.l. het 1e Infanteriebataljon. De rest werd op hoog bevel teruggezonden naar Singapore, daar aan wal gezet en in afwachting van nadere bestemming naar het binnenland van Malakka gestuurd, naar de grote rubberonderneming „Ladang Geddes”. Op 11 Januari 1946 kwamen de eerste mariniers daar aan, op de voet gevolgd door het transport van de „Bloemfontein”.

Hoewel 'n ieder verontwaardigd was, dat hij niet onmiddellijk in Indonesië aan de slag kon gaan, liet men de tijd hier niet ongebruikt voorbijgaan. Achteraf bleek, dat deze weken op Malakka van buitengewoon groot nut waren, zowel voor acclimatisering van de troepen als voor de geoefendheid, welke daar in tropisch terrein en omstandigheden met kracht werd voortgezet.

Terug in Soerabaja

De Malakka-periode zou van niet al te lange duur zijn, want reeds op 25 Februari werden de troepen in gedeelten teruggebracht naar Singapore en geleidelijk aan ingescheept. Op 1 Maart was alles aan boord van de „Nieuw Amsterdam”, die na nog een laatste oponthoud eindelijk vertrok en op 10 Maart 1946 voor het Westervaarwater bij Soerabaja aankwam.

De eerste oorlogsvrijwilligers worden op Amerikaanse bodem geïnspecteerd door de commandant van het „United States Marine Corps”, generaal A. A. Vandegrift.

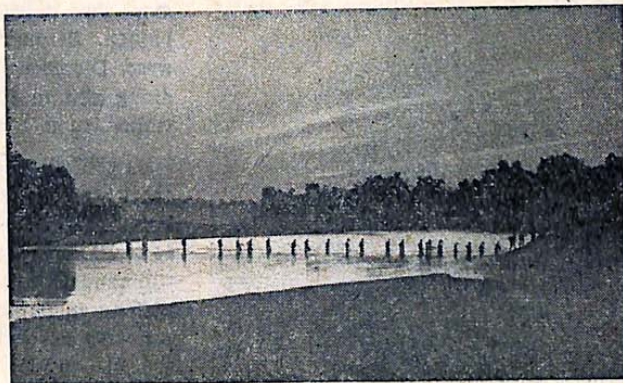
Die Zondagmiddag kwamen de mariniers terug in de oude marine-basis; in de komende jaren zouden ze van daaruit over geheel Oost-Java uitzwermen, van Banjoewangi tot Madioen. Maar dit liet zich toen nog geenszins zo aanzien. Soerabaja was een vrijwel volslagen verlaten, gedeeltelijk verwoeste en verwaarloosde stad, waar men langs de veelal door granaattrechters e.d. vernielde wegen slechts sporadisch een patrouille Ghurka's tegenkwam. De stad was in Engelse handen, maar ook niet veel meer dan dat, want de 9th Ind. Inf. Brigade bezette met vrij grote moeite slechts een strook van een goede 20—25 km er omheen, in een linie, die liep over Gedangan (op de weg naar Sidoardjo), Sepandjang, langs de toen zo bekende Menganti-weg Zuid van Tjermee tot Zuid van Grisse.

Een binnenste linie, bezet door de 123th Ind. Inf. Brigade, vormde de directe beveiliging van Wonokromo — Goenoeng Sari — Kembang Koenig — Sawahan, in de wandeling de „Westwal” genoemd. Reeds enkele dagen na de 10e Maart voegde het 1e Inf. bataljon zich weer bij de brigade. Het had sinds 31 December bewakings- en patrouillediensten gedaan te Batavia. Onmiddellijk moest het beginnen met het overnemen van de stellingen van de Engelsen, die van plan waren hun troepen zo snel mogelijk uit Oost-Java terug te trekken. Reeds op 16 Maart ving de overname aan en respectievelijk werden het 2e, het 1e en daarna ook het nog steeds incomplete 3e Inf. bataljon ingezet.

Op 25 April was de overname geheel voltooid en werd reeds sinds weken door

*

Mariniers steken de Kali Brantas over bij Driaredja.

Van 20 Juli 1946 tot 10 Februari 1947 commandeerde de luitenant kolonel P. J. van Gijn de Mariniersbrigade in de tijdelijke rang van kolonel.

de mariniers een zeer intensieve en actieve patrouillegang gelopen, welke echter steeds terugkeerde op de ingenomen posten, omdat elke uitbreiding van de pacificatie in het toenmalige politieke beleid verboden was.

Inmiddels kwam de brigade tot zijn grootste ontplooiing. Door aanvoer van nieuwe vrijwilligers uit Nederland met wat kader, konden onvoldoende gebleken middelen worden georganiseerd. Na completering van het 3e Inf. bataljon werd gelijktijdig het artilleriebataljon opgericht, uitgerust met van de Engelsen overgenomen geschut en werd de constructie-compagnie uitgebreid tot een geniebataljon, dat voor alle werkzaamheden op genie-gebied geschikt was. Zelfs kon met hun hulp en met die van enkele basisonderdelen een krachtig begin met de restauratie van Soerabaja worden gemaakt, waar al spoedig de civiele bedrijven, zij het nog in bescheiden mate, in dienst konden worden gesteld.

Java's Oosthoek en Madoera bevrijd

Rondom de stad bevonden zich naar schatting 10.000 man TRI. De Mariniersbrigade kon al spoedig zijn bewakingstaken in de stad zelf gaan overdragen aan de aankomende OVW-eenheden van de K.L., welke later zouden worden samengevoegd tot de X-brigade en kwam zodoende geheel voor operationele opdrachten vrij. De postenlinie bleek een tactisch wel zeer ongewenste lijn en geleidelijk aan werd toestemming verkregen tot het uitbreiden tot een goed-houdbare linie.

Daarmede ving de periode aan, waarin de brigade het ene gebied na het andere zou bevrijden van onderdrukking en terreur en daadwerkelijk zou gaan bijdragen aan de wederopbouw van ten slotte geheel Oost-Java.

Na een krachtige zuivering in Mei van de omgeving van het Mengetan Kanaal

De landing bij Pasir Poetih; op de achtergrond de Goenoeng Ringgit.

Wapenbroeders

Kolonel der mariniers W. A. J. Roelofsen, commandant der Mariniersbrigade van 10 Februari 1947 tot 15 Maart 1948.

werden in Juni Driaredja en Tenaroe bezet, in Juli Balekambang, Kedamean, Trosobo en Ploemboengan. Meer troepen kwamen aan, er werd overgegaan tot het vormen van de A-Divisie in Oost-Java, waartoe de mariniers hun brigade-commandant moesten afstaan als divisie-commandant, zodat het commando van de tot generaal-majoor bevorderde kolonel de Bruyne tijdelijk overging op de chef van de staf, de tijdelijk kolonel P. J. van Gijn.

In Januari 1947 begon het operatief optreden grotere afmetingen aan te nemen.

Wij noemen slechts de bezetting van Krian, Legoendi, de suikerfabrieken Watoetoelis en Boedoeran, Sidoardjo en Popoh, terwijl eind Januari door het bezetten van Porong, Gempol en Kremboeng de hele Sidoardjo-delta werd beveiligd.

Op 17 Maart (kolonel W.A.J. Roelofsen was op 10 Februari 1947 commandant geworden) volgde de actie „IJmuiden”, de bezetting van Modjokerto met het veiligstellen van de Milripsluizen.

En dan — immer crescendo — leverde de Mariniersbrigade zijn aandeel in de eerste politieke actie, de actie „Product”.

21 Juli — landingen te Pasir Poetih en Banjoewangi, in zeer korte tijd stroom-

den de mariniers Java's Oosthoek binnen. De namen Sitoebondo, Bondowoso, Djember, Probolinggo en Loemadjang zijn in die dagen onverbrekkelijk verbonden met de mariniers.

En gelijktijdig ging het 3e Inf. bataljon voorwaarts uit Porong over Pandakan en Poerwosari, het vond aansluiting bij het 1e te Pasoeroean en leverde daarna nog zijn aandeel in het bezetten van Lawang, Malang en Batoe, welk feit op 4 Augustus werd gevolgd door landing van een gedeelte op Madoera.

Dit was wel het hoogtepunt van deze brigade, welke alleen al door het veiligstellen en de opleving van deze zo zeer belangrijke economische gebieden tienvoudige vrucht afwierp.

Nog enkele kleinere zuiveringsacties volgden in het Asembagoese op 5 September en te Kesilir in Java's Zuidoosthoek in November.

Het jaar 1947 werd afgesloten met de bezetting van geheel Madoera, in samenwerking met de 4e Inf. brigade van de K.L.

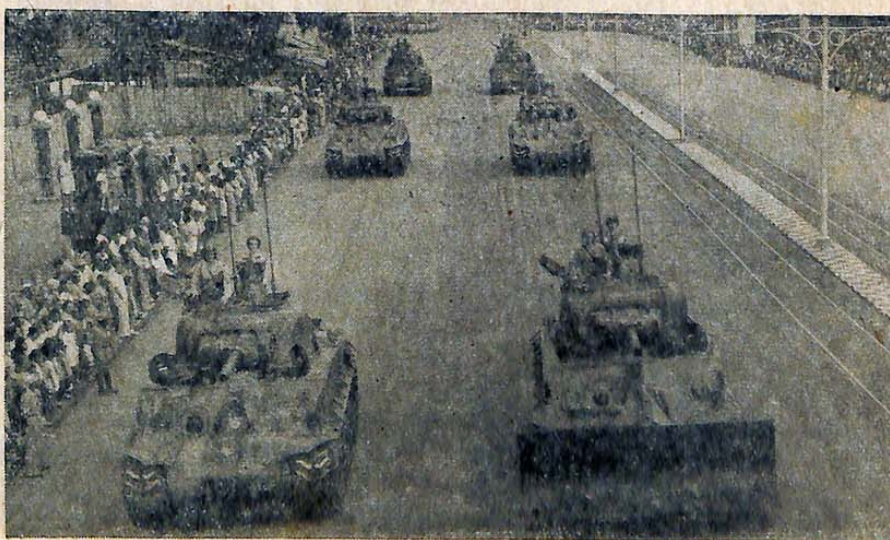
O.V.W.-ers repatriëren

Bijna 2 jaar lang hadden de oorlogsvrijwilligers zonder rust, zonder aflossing, in patrouilles en acties de naam van de Mariniersbrigade gevestigd en hooggehouden; zij zouden thans geleidelijk aan worden vervangen door dienstplichtigen en naar het vaderland terugkeren, opdat de aan hen gedane

toezegging bij hun aanmelding zou worden ingelost.

Maar daarmee zou de brigade een belangrijke inkrimping moeten ondergaan, want tal van specialisten op allerlei gebied, welke de oudere OVW'ers konden opbrengen uit hun midden, waren niet meer te vinden bij de 18 tot 19-jarige dienstplichtigen. Het hoogtepunt dat bereikt was, kon niet gehandhaafd worden, nu zou het dus met minder moeten. Het jaar 1948 werd ingezet met een algehele reorganisatie, waartoe de brigade voor het grootste gedeelte uit Java's Oosthoek moest worden teruggetrokken.

Er zouden nog 2 van de 3 Inf. bataljons overblijven, het nieuw te vormen 4e en 5e. Ingekrompen en gereorganiseerd werden het motortransportbataljon en het artilleriebataljon; van het geniebataljon bleef een gedeelte voortbestaan in de amphibie technische eenheid (later amphibie technische dienst Oosten), van de zware wapens compagnie bleef bij elk bataljon nog een peloton ingedeeld, evenals van de medische compagnie. Geheel verdwenen de tanks en de verkenningsafdeling; het bestaande depôt werd kleiner. De operatieve mogelijkheden werden geringer, de geest in de brigade bleef echter dezelfde. Met minder middelen zette een verkleinde brigade van dienstplichtigen met een kleine kern van beroeps- en vrijwillig langer blijvende OVW-mariniers onder een nieuwe brigadecommandant, de kolonel J. A. J. de Bruyn, de taak en de traditie van de oude voort.

Enige Sherman tanks van de Mariniersbrigade tijdens een defilé.

Eerbiedig gedenken we de 239 doden, die begraven liggen op de erevelden en kerkhoven van Java.

Tweede politieke actie

Het 4e en 5e bataljon wisselden elkaar af bij de bezetting van het westvak van de Oosthoek, de eenheden waren weer nieuw gevormd, werden opnieuw geoefend in amphibische operaties en maakten zich gereed om paraat te zijn, als zij weer nodig waren. Dat was voor de tweede politieke actie.

Nog eenmaal zou de brigade worden gebruikt voor een grote landingsoperatie. Te Glondong werd geland, achtereenvolgens werden Tjepoe en Babat bereikt, over Ngawi naar Madioen werd opgerukt, in samenwerking met de B-Divisie uit Midden-Java. Ploso, Kertosono, Djombang en Ngandjoek en ten slotte Bodjonegoro werden bezet. Na een hergroepering werd ter verdere vestiging van een nieuwe periode van rust, orde en rechtszekerheid het Noorden van Oost-Java aan de Mariniersbrigade toegewezen, terwijl een compagnie mariniers onder het operatief bevel van de Koninklijke Marine nog een aandeel had in de operaties op Sumatra, Bawean en Patjitani; ook zij waren voortgekomen uit de brigade.

Als overal elders in de achter ons liggende 3 jaren werden in de bevrijde streken wegen, bruggen en daarmee het verkeer hersteld, de bevolking kon er weer aan de arbeid zonder vrees voor

brandstichting en beroving, het bestuur ging er weer aan het werk, bedrijven werden er opgebouwd en in dienst gesteld. Het klinkt zo eenvoudig, maar hoeveel rusteloze patrouillegang, bij dag en bij nacht, zonder aflossing, zonder verpozing op Zon- en feestdagen, was hiervoor nodig.

De brigade is verdwenen — de mariniers blijven

En thans moeten op hun beurt reeds weer de eerste dienstplichtigen gaan demobiliseren.

Het materiaal begint na 3-jarig gebruik te velde te slijten, het kader gaat weg.

Wederom moet reorganisatie plaats vinden, maar nu zal er nog slechts een Amphibisch Bataljon met hulpwapens overblijven, om de traditie van de Mariniersbrigade voort te zetten.

Op 7 Juni j.l. werd de brigade als zodanig opgeheven. Op de erevelden en kerkhoven op Java liggen 239 mariniers begraven. Bij de eerbiedige herdenking van hun allergrootste offer, sluiten wij de velen in, die voor hun leven lang, door oorlogsverwondingen, invalide zullen blijven.

De laatste commandant der Mariniersbrigade, de kolonel der mariniers J. A. J. de Bruyn, thans commandant Mariniers Oosten.

De Mariniersbrigade verdwijnt — de mariniers echter blijven. Het Amphibisch Bataljon zet de korpstaak voort. Voorlopig nog steeds in Oost-Java, waarmede het Korps Mariniers zo nauw verbonden was en is, doch wanneer het vaderland roept, ook elders, getrouw aan zijn devies: „Qua Patet Orbis”, zo wijd de wereld strekt.

Na de landing bij Glondong: desnoods te voet.....

Wapenbroeders

In de Verenigde Staten worden besprekingen gevoerd, teneinde te komen tot standaardisatie van de kleding- en uitrustingsstukken voor het personeel van leger, marine en luchtmacht.

Er is al overeenstemming bereikt over de fabricage van poolhandschoenen, katoenen kleding, vliegmaskers en vliegpakken. Nog meer van dergelijke artikelen komen voor standaardisatie in aanmerking.

Men bekijkt ook de mogelijkheid om voor de diverse uniformen en distinctieven der verschillende onderdelen van de strijdkrachten hetzelfde materiaal te gebruiken.

*

De luchtmacht der Amerikaanse marine zal in Juli 1949 een sterkte bereikt hebben van 14.500 vliegtuigen.

Dit jaar worden voor de marine 1.165 vliegtuigen gebouwd, n.l. 576 straaljagers, 454 gevechtstoestellen, 82 patrouille-vliegtuigen, 16 transportvliegtuigen en 37 hefschroefvliegtuigen. Verder worden 3.000 vliegtuigen van types die in de tweede wereldoorlog werden gebruikt, weer in actieve dienst gesteld.

*

De Amerikaanse marine heeft bekend gemaakt, dat zij een verbeterde raket heeft geconstrueerd, die in belangrijke mate de pogingen om bestuurbare projectielen te verbeteren, heeft verwezenlijkt.

Deze raket is een nieuwe uitvoering van de 5 ton zware „Viking” die een hoogte van ongeveer 75 km bereikt.

Er zullen nu 10 Vikings gebouwd worden, elk in een ander stadium van ontwikkeling. Het doel van deze proefnemingen is een projectiel te ontwerpen, dat de Duitse V 2 zal overtreffen.

*

Bij Koninklijk Besluit van 7 April 1949 nr. 21 is met ingang van 1 April 1949 tijdelijk bevorderd tot kapitein ter zee arts, de kapitein luitenant ter zee arts A. W. Mellema, voor zolang hij belast is met de functie van gedelegeerde bij de diplomatieke conferentie, welke op uitnodiging van de Zwitserse regering in April 1949 te Genève zal aanvangen.

*

Het ligt in de bedoeling om nog in de loop van dit jaar, indien zij zulks verzoeken, reserve-officieren van de zeedienst der Koninklijke Marine, die vóór 1 Januari 1945 in werkelijke dienst opkwamen, hiervan te ontheffen.

*

De torpedoboot-jager „Tjerk Hiddes” arriveerde 6 Juni uit Soerabaja, van waar hij op 25 April naar de West vertrok, in Willemstad.

De reis, die via Guam en het Panama-kanaal leidde, is vlot verlopen.

De „Tjerk Hiddes” blijft 4 maanden in Curaçao en vertrekt dan via Paramaribo naar Nederland.

*

De burgerij van Leiden organiseerde op 8 Juni in samenwerking met het Leidse politie-orkest een boottocht over de Kagerplassen voor patiënten van de sociaal medische dienst der Koninklijke Marine te Leiden.

Meer dan 175 patiënten, bijna alle matrozen en mariniers die tijdens de acties in Indonesië gewond werden, waren enthousiast over de hen geboden tocht.

De commandant, kapitein ter zee J. C. d'Engelbronner, dankte de burgerij van Leiden.

*

De marinierskapel gaf op 19 Mei in Leiden een concert ten bate van de Stichting 1940-1945.

Er werden werken uitgevoerd van Gershwin en Friml.

Gedurende de periode van 29 Mei t/m 4 Juni 1949 werden door de Koninklijke Marine geen verliezen geleden.

De schout bij nacht F. Stam, die tot voor kort als marine-attaché te Washington was gestationneerd, is met ingang van 14 Juni bij de afdeling Materieel van het Ministerie van Marine geplaatst. Hij is bestemd voor de functie van vlagofficier Materieel.

De schout bij nacht F. Stam, die op 19 Juli 1898 te Rotterdam werd geboren, trad op 19-jarige leeftijd als adelborst in dienst van de Koninklijke Marine. Als luitenant ter zee der derde klasse vertrok hij in 1920 naar Indonesië, waar hij o.m. dienst deed op het oude pantserschip Hr. Mr. „Tromp” en Hr. Ms. kruiser „De Zeven Provinciën”. Nog verschillende malen maakte hij de reis naar de Oost, totdat hij in 1937 — als luitenant ter zee der eerste klasse — in Colombo werd geplaatst. Van hieruit vertrok hij in September 1943 naar Australië, waar hij belast werd met het commando over Hr. Ms. lichte kruiser „Tromp”. In December van datzelfde jaar volgde zijn tijdelijke bevordering tot kapitein ter zee, waarvan de definitieve benoeming in 1946 afkwam. Ruim een jaar later werd hij als marine-attaché te Washington geplaatst. Op 1 Mei j.l. volgde zijn effectieve benoeming tot schout bij nacht, welke rang hij reeds tijdelijk bekleedde.

Voor het vele verdienstelijke werk dat de schout bij nacht F. Stam gedurende zijn militaire loopbaan verrichtte, werden hem reeds vele onderscheidingen toegekend. Hij is Ridder in de Orde van Oranje Nassau met de Zwaarden en Ridder der tweede klas in de orde van het Zwaard (een Zweedse onderscheiding); voorts ontving hij de Bronzen Leeuw en de Distinguished Service Order.

Op 18 Mei j.l. brachten H. M. Koningin Juliana en Z. K. H. Prins Bernhard een bezoek aan Rotterdam. Het Koninklijk paar tijdens inspectie van de erewacht der mariniers.